Jaargang 114. Zondag, 28 October 1855. No. 130.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Omtrent de vermeestering van Kinburn deelt de generaal *Bazaine* eenige bijzonderheden mede, waaruit blijkt, dat de landingstroepen Kinburn in den nacht van den 16den op den 17den omsingeld en uit een' loopgraaf, op 200 ellen afstands van de vesting, hun vuur geopend hebben. Het getal Russische krijgsgevangenen bedroeg 1420 en het getal buit gemaakte kanonnen 171.

Tusschen Kinburn en Nikolaïeff was bij de afzending der laatste berigten van vorst *Gortschakoff* op den 25sten nog verder niets bijzonders voorgevallen.

Dat de vloten landingstroepen, zoowel Fransche als Engelsche, aan boord hebben, is wel zeker, maar ten aanzien van hun aantal is men niet genoegzaam onderrigt. De scheepsmagt schijnt in den Liman, bij den mond van de Dnieper, eene veilige schuilplaats te kunnen vinden bij stormachtig weder, althans wat de bodems van geringen diepgang betreft, en de zware schepen kan men aldaar missen. — Men zag in Weenen met veel belangstelling berigten te gemoet nopens den indruk, welken het vestigen van eene scheeps- en landmagt der geallieërden aan de monden van de Bug en van de Dnieper, op *Gortschakoff* zouden maken. Men hechtte daar intusschen nog geen groot gewigt aan deze expeditie der bondgenooten, wat betreft het afsnijden van den toevoer van leeftogt voor de Russische troepen in de Krim, zoolang het niet blijkt, welk aantal landingstroepen daar vereenigd is. Men vermoedde dat dit aantal niet veel grooter dan 8000 man zal kunnen wezen, en dan is het niet te denken, dat daarmede iets ernstigs naar de zijde van Cherson of Nikolaïeff zal kunnen worden ondernomen. Zoolang echter Bereslaw niet in het bezit der bondgenooten is, zal de toevoer niet kunnen worden afgesneden.

Van het oorlogstooneel in de Krim wordt in eene depêche van vorst *Gortschakoff* gemeld, dat op den 22sten dezer 30- à 40,000 man der geallieërde legers van Eupatoria naar Toulatt (alzoo in de rigting van Simferopol) op marsch waren gegaan; dat zij op den 23sten tot op de hoogte van Achaga-Djamin gekomen, de beweging der Russische kavallerie op hunnen linkerflank gewaar werden, en daarop achter Artatcschi terugtrokken. (Wij maken hieruit op, dat de geallieërden tot den dag toe den weg van Simferopol naar Perekop nog niet bezet hadden, zooals trouwens reeds dadelijk, toen daaromtrent het gerucht liep, door ons vermoed werd.)

Volgens krijgskundigen, die zich over den tegenwoordigen stand van zaken op het oorlogstooneel uitlaten, zal het thans op de vraag aankomen: of de geallieërden de tegenwoordige positie der Russen voor het invallen van den winter zullen kunnen forceren, dan of deze laatsten, het defensive opgevende, de geallieërden zullen kunnen terugdringen. In allen gevalle houdt men de taak der geallieërden niet voor zoo gemakkelijk, als men hier en daar schijnt te denken; want de stelling der Russen is van dien aard, dat zij niet genoodzaakt schijnen te zijn om ze op eenmaal op te geven ten einde de Krim te ontruimen, terwijl het vergevorderde jaargetijde eene langere operatie naauwelijks meer toelaat. Wanneer ook de Russen genoodzaakt waren hunne stelling op het plateau tusschen de Tschernaïa en den Belbek op te geven, zouden zij toch niet verder dan tot het plateau tusschen den Belbek en de Katscha behoeven terug te trekken. Waren zij ook hier teruggedrongen, zoo zouden zij achter de Katscha moeten terugtrekken; doch ook dan zelfs zoude hun nog de Alma als eene vierde en in het ergste geval achter den Salghir eene vijfde of laatste linie overblijven. Hier begint eerst de aan water arme steppe tusschen Simferopol en Perekop, alwaar dan ook iedere strategische voordeelige stelling voor de Russen onmogelijk zou worden, en met den terugtogt op Perekop ook Jaffa en de andere punten der Krim verloren zouden gaan. Ook moet de keerzijde der medaille niet worden voorbij gezien, en zou het kunnen gebeuren, dat vorst *Gortschakoff* met voordeel opereerde, en van de hoogten van Mackenzie, de geallieërden uit hunne tegenwoordige stelling verdrong, of een slag won, in welk geval deze laatsten in hunne verschansingen achter de Tschernaïa zouden moeten terugtrekken, om weder aldaar te overwinteren, waar zij den vorigen winter doorgebragt hebben. De gansche veldtogt zou dan ten slotte staan daar, waar hij in het vorig jaar stond, met het enkel onderscheid [lees: *met dat groote onderscheid*], dat een gedeelte van Sebastopol en de Russische vloot in de Zwarte zee vernield, en dat ten minste 100,000 menschen aan beide kanten hun dood gevonden hebben.

Velen zijn van oordeel, dat in deze beschouwing de positie der Russen van eene te voordeelige zijde wordt voorgesteld; ja in Parijs en Londen verwacht men reeds ieder oogenblik het berigt te vernemen, dat vorst *Gortschakoff*, door zoovele vijanden van alle zijden omringd, in allen ijl de Krim heeft verlaten, ten einde zich niet bij langer afwachten den weg geheel te zien afgesneden.

Hierin zullen zij zich echter deerlijk bedrogen vinden, als zij vernemen dat vorst *Gortschakoff* eene dagorder heeft uitgevaardigd, waarin hij verklaart, dat hij er niet aan denkt om terug te trekken. Hij zal de Krim niet ontruimen, maar haar tegen de indringers (*envahisseurs*) verdedigen.

De generaals *Bosquet*, *Mellinet* en *Trochu*, wier wonden goed beginnen te genezen, hebben zich den 18den dezer naar Frankrijk ingescheept.

De Fransche minister van oorlog heeft van den maarschalk *Pélissier* ontvangen den inventaris van al de door de geallieërden te Sebastopol gevonden voorwerpen, behalve de vuurmonden van allerlei kaliber. Op dien inventaris komen onder anderen voor: 407,000 kogels, 100,000 holle projectielen, 24,000 bussen schroot, 262,000 kilogr. buskruid, 680,000 patronen, 730,000 kilogr. ijzer in staven, 80,000 kilogr. oud ijzer, 60,000 kilogr. nieuw rood koper, 102,000 kilogr. oud koper, 2000 ton steenkolen, verder een zeker aantal stoommachines en andere machines, 500 ankers, en eene groote hoeveelheid touwwerk, 11,000 zakken brood, 3700 zakken meel, 1300 zakken boekweit, allerlei soorten van graan en 480 vaten gezouten vleesch.

In verband met de onderneming naar Kinburn, hoort men spreken van eene andere expeditie, die uit Kertsch zou afgezonden worden tegen Genitsch en bepaaldelijk tegen het punt van waar de door de Russen aangelegde weg over Tschongar uitgaat. Zeker is het, dat een groot deel van het Engelsch vreemdenlegioen, onder bevel van generaal *Vivian*, volgens de jongste berigten uit Konstantinopel, van daar naar Kertsch en Jenikalé was afgezonden.

Berigten uit Konstantinopel van den 15den melden, dat de Russen, niettegenstaande de zware verliezen, die zij bij de mislukte bestorming van Kars op den 29sten September geleden hadden, die vesting nog ingesloten hielden en met 80 stukken geschut blokkeerden.

De tijdingen uit Konstantinopel, langs den gewonen weg ontvangen, loopen tot den 11den dezer. Het belangrijkste wat zij inhouden, is dat de intrigues tegen het bestaande ministerie voortduren en men verdenkt lord *Redcliffe* er niet vreemd aan te zijn. — Meer en meer schijnt men in de overtuiging bevestigd te worden, dat de spanning te Konstantinopel niet zal ophouden, zoolang lord *Redcliffe* in zijne diplomatieke waardigheid gehandhaafd blijft. Inmiddels gelooft men niet, dat hij, die steeds in Engeland door zeer invloedrijke personen wordt ondersteund, spoedig als gezant zal worden ontslagen.

Een brief uit Petersburg van den 17den Oct. zegt, dat sedert eenigen tijd de geestelijkheid hevig uitvaart tegen de zonden van het volk, aan welke zij de cholera en de in den laatsten tijd zoo menigvuldige nederlagen der Russische wapenen toeschrijft. De directeur van politie, *Galachoff*, is van oordeel, dat de ontheiliging van den Zondag een gruwel is, welke moet te keer gegaan worden, en heeft dien ten gevolge eene betere viering van den Zondag, onder bedreiging van zwaardere straffen, bevolen. De leden der keizerl. familie begeven zich dagelijks, dikwijls 2 malen per dag, in gebeden, en de kerken zijn menigvuldiger dan vroeger geopend, ten einde diegenen toegang te verleenen, die voor den Czaar en de Grootvorsten, in de nabijheid van het tooneel des oorlogs zich bevindende, wenschen te bidden. (De Keizer heeft Nikolaïeff verlaten en zich naar het meer noordwrarts gelegen Elisabetgrad begeven.)

De berigten uit Polen luiden hoogst bedroevend. De mislukking van den oogst, de verwoestende veeziekte en de groote leverantiën voor den oorlog hebben eenen nood doen geboren worden, welke zelfs door ondersteuning der regering moeijelijk zal kunnen gelenigd worden.

Het vroegere verbod van uitvoer van gemunt goud en zilver, uitgevaardigd door de Russische regering, is thans, naar men met zekerheid verneemt, in zooverre gewijzigd, dat vreemd gemunt zilvergeld uit het koningrijk Polen op nieuw mag uitgevoerd worden.

— Men leest in den *Commercial Advertiser*: „De berigten, die van tijd tot tijd in omloop waren nopens den generaal *Todtleben*, den dapperen verdediger van Sebastopol, die bij den aanvang der belegering slechts gewoon luitenant was, maar toch de bezielende geest van den hardnekkigen wederstand, schijnen zeer juist te zijn, en zijne levensgeschiedenis behoort tot de merkwaardigsten van den lateren tijd. Hij is een Jood, in Litthauen geboren, en hield zich van zijne vroegste jeugd, in vereeniging met zijn' vader, met den gevaarlijken sluikhandel op de Poolsche grenzen bezig, — een beroep, dat meer dan eenig ander berekend was om den moed, die later tot zulke buitengewone uitkomsten geleid heeft, te onderhouden en aan te vuren. Den sluikhandel vaarwel zeggende, trad hij in het leger en bleef tot den aanvang van de beweging in de Krim een eenvoudig, arm luitenant, gedurende welken tijd hij met de dochter van een Duitsch koopman te Petersburg in het huwelijk trad, wiens familie deze partij als eene buitengewone vernedering beschouwde. Nu echter is *Todtleben*, gelijk men weet, generaal en een der aanzienlijkste personen van het Russische rijk, en er is geen einde aan de vriendschapsbetuigingen van de zijde van hen, die het geluk hadden met hem verwant te worden."

— De *Tijd*, *Noord-Hollandsche Courant*, is van oordeel, dat de naderende winter (wanneer de legers eene gedwongene rust zullen genieten) kans geeft tot het heropenen der vredes-onderhandelingen, met meerdere vooruitzigten dan vroeger, dat zij een goed resultaat zullen bekomen. Ofschoon wij op die betere vooruitzigten nog niet veel rekening maken, willen wij toch van de beschouwingen die dat blad tot deze gevolgtrekking hebben geleid, het volgende mededeelen:

Er is veel, dat de mogendheden tot den vrede noopt. Wij behoeven daarbij niet te wijzen op Turkije, in wiens belang de oorlog begonnen is. Elke dag, dat de oorlog voortduurt, brengt eene schrede nader aan zijn' ondergang. Geen vrede kan de Turken schadelijker zijn dan de tegenwoordige oorlog, die hunne stoffelijke en zedelijke krachten uitput.

Rusland heeft veel geleden. 't Is niet slechts de val van Sebastopol, dien Rusland te betreuren heeft, maar ook de onnoemelijke schatten en het tal van legerkorpsen, die in de bolwerken van Sebastopol, en in zijn' omtrek en op de lange dagreizen daarheen te loor zijn gegaan. Als men daarbij rekent den stilstand in alle handels- en nijverheids-operatiën, omdat Rusland van alle zijden is ingesloten door de Fransch-Engelsche vloten, het verbazend aantal van manschappen, dat aan gewone werkzaamheden onttrokken, van het eene einde van het rijk naar het andere is verzonden, en de ongelegenheden die daaruit voortvloeijen niet slechts voor het familie-verkeer, maar evenzeer voor de werkzaamheden, die zij verrigtten; en als men ten slotte daarbij voegt de groote offers, die reeds gebragt zijn tot dekking der onkosten van den tegenwoordigen oorlog, — dan kan men beseffen, dat de vrede in Rusland gewenscht is, alhoewel de nationale fierheid verbiedt dien te vragen, of dien toe te stemmen op onteerende voorwaarden.

Ook te Parijs en te Londen wordt men meer vredesgezind. In Engeland vormt zich eene partij des vredes, die al grooter en grooter schijnt te worden. Men heeft daar te weinig eer en te veel schade van den oorlog, dan dat niet langzamerhand de openbare opinie, die niet treedt in fijne politieke berekeningen, vredesgezind moet worden. Daarbij komt de eerzucht der partijschappen, de geldcrisis, die voor een groot gedeelte het gevolg is van den oorlog, de duurte der levensmiddelen, die de lagere volksklassen in beweging brengt, de afgunst jegens Frankrijk, die met al de eer van den oorlog prijkt. Al deze omstandigheden werken zamen, om ook in Engeland zucht tot den vrede aan te kweeken.

Bij zulk een toestand der opiniën in Engeland hangt blijkbaar de vrede af van Keizer *Napoleon III*. Men zegt, en het laat zich begrijpen, dat het hof te Parijs in den laatsten tijd veel minder oorlogzuchtig is geworden. De behaalde overwinning op de muren van Sebastopol heeft de militaire eer bevredigd. Zonder deze voldoening kon Keizer *Napoleon III* aan geen vrede denken. Maar nu aan de militaire eer voldaan, en de Fransche ijdelheid geprikkeld is, nu zou de vrede in Frankrijk zoo zeer als in Rusland gewenscht zijn.

De tegenwoordige oorlog schijnt nooit zeer populair in Frankrijk geweest te zijn. De overwinningen aan de Alma, te Inkerman en op den Groenen heuvel behaald, hebben het eergevoel mogen vleijen — zij kwamen te duur te staan, behalve nog dat de lange duur van de belegering van Sebastopol nog meer het geduld in Frankrijk dan in de loopgraven der Franschen uitputte. Daarbij hebben zich gevoegd de moordaanslagen op den Keizer, het bekend worden der geheime zamenzweringen, die wijd en zijd over Frankrijk uitgespreid, niet slechts het keizerrijk met den val, maar de maatschappij met roof en plundering en moord bedreigen. En om het gevaar van dat alles te verhoogen, komt nog eene vervaarlijke geldcrisis en, wat erger is, eene duurte van levensmiddelen, die de onrustige lagere volksklasse in voortdurende beweging houdt, de mindere klasse ontstemt en de burgerklasse in klagten doet uitbarsten, en elken dag een gereed middel geeft aan de socialisten en anarchisten, om het onkruid der vernieling al meer en meer uit te werpen en te doen ontkiemen.

Onder zulke omstandigheden wordt ook voor het keizerrijk de vrede eene behoefte.

GRIEKENLAND.

Nooit is — zoo wordt uit Athene van den 13den geschreven — de handel en scheepvaart zoo levendig geweest als thans, en nooit zijn de winsten ook grooter geweest. Handen en schepen zijn naauwelijks toereikend voor de kolossale behoeften, welke de verzorging der Europesche legers en de korenuitvoer naar Italië, Frankrijk en Engeland te weeg brengen. De Anatolische handel is thans in handen der Hellenen.

De Grieksche regering heeft bepaald, dat alle schepen met graan geladen, die de havens van den Piraeus, van Syra, van Nauplia, van Hydra en Spezzia aandoen, daar minstens een tiende gedeelte van hunne lading zullen moeten laten, om in Griekenland verkocht te worden.

De berigten uit Athene, d.d. 19den dezer, melden, dat de heer *Sillivergos*, om redenen van gezondheid, zijn ontslag als minister van financiën had genomen en door den heer *Ponto Stablos* was vervangen. Men wilde weten, dat de Koning *Otto* den heer *Konduriotis*, Grieksch gezant te Konstantinopel, had teruggeroepen.

SPANJE.

Het Spaansche bewind houdt zich onledig met groote financiële maatregelen ter gunste van de buitenl. fondsenhouders. Een groot gedeelte van de opbrengst van den verkoop der nationale goederen, welke verkoop op de gunstigste wijze wordt voortgezet, zal gebruikt worden ter nakoming van de sedert 1831 aangegane en steeds verzuimde verpligtingen. Zoo geen staatkundig incident dit belet, zal hierin spoedig voorzien worden, dank zij de loffelijke pogingen van den heer *Bruil*.

Terwijl van eene aanstaande verandering van het ministerie gesproken wordt, geeft een der dagbladen een overzigt der verschillende ministeriën, die in Spanje sedert den dood van *Ferdinand VII*, dus gedurende eenen tijd van 22 jaren, op elkander gevolgd zijn. Sedert dien tijd tot den huidigen dag hebben in Spanje niet minder dan 38 ministeriën bestaan, die zich op de volgende wijze verdeelen: 13 gedurende het regentschap van de Koningin *Maria Christina*, 1 gedurende het regentschapsministerie, 4 gedurende het regentschap van den hertog der Overwinning, 1 gedurende de provisionele regering en 19 sedert de meerderjarigheid der Koningin *Isabella II*. Hun duur was over het algemeen zeer kort en voorbijgaande; die het langste duurden, en aan wier hoofd zich *Martinez de la Rosa*, *Calatrava*, *Periz*, *Castro* en *Gonzales* bevonden, duurden maar iets langer dan een jaar.

Buiten de met eene portefeuille voorziene presidenten, namen aan deze ministeriën te zamen 308 personen deel, van welke er komen 21 op het departement van buitenlandsche zaken, 44 op dat der justitie, 54 op dat van oorlog, 51 op de marine, 55 op binnenlandsche zaken, 42 op het fomento, 11 op den handel, onderwijs en openbare werken en 60 op financiën. Van de personen, die zich aan het hoofd dezer verschillende ministeriën bevonden, hebben twee tweemaal, één viermaal het voorzitterschap bekleed, namelijk don *Javier Isturiz* den 15den Mei 1836 en den 5den April 1846; de hertog der Overwinning den 16den Sept. 1841 en den 19den Julij 1854; don *Joaquin Maria Lopez van Valencia* den 3den Mei 1844, den 4den Oct. 1846, den 14den Maart 1849 en den 20sten Oct. 1849.

ZWITSERLAND.

Naar men verneemt, doen de schokken van aardbeving zich op nieuw in het bekende Visperdal gevoelen. Dagelijks worden de ingezetenen door een onderaardsch gedruisch en kraken herinnerd, dat zij zich op een' vulkaan bevinden. Reeds zijn dezer dagen weder verscheidene reeds vroeger beschadigde woningen plotseling ingestort, zoodat de bevolking bij het naderen van het winter-saizoen er ernstig op bedacht is om elders een veilig verblijf te zoeken.

— Uit Genève zijn onlangs eenige staatkundige vlugtelingen verbannen, omdat zij verdacht werden proclamatiën van *Mazzini* verspreid te hebben. Dit geschiedde ingevolge reclames van de zijde der Fransche regering.

DUITSCHLAND.

De groote uitgave van de reizen van dr. *Barth* door Afrika, met wier bewerking zich thans de schrijver te Gotha bezig houdt, zal aldaar bij *Perthes* in het licht verschijnen. Men verwacht, dat ook een goedkooper uittreksel uit dit belangrijk werk voor het groote publiek zal uitgegeven worden. Het resultaat van zijne Afrikaansche reis heeft dr. *Barth* in de volgende hoofden zaamgevat: 1) het doen kennen van de woestijn Sahara in hare werkelijke gesteldheid en karakter; 2) de bepaling van de ligging en de uitgebreidheid der Mandifgroep; 3) het bewijs, dat de oostelijke bronstroom van de Kowara, de Binue, niet in verband staat met het meer Tsad; 4) het opsporen van de rivieren Baghermis en Adamaxias, en 5) het bepalen van den loop der rivier de Niger, tusschen Sokkoto en Timbuktu.

— Den keurvorst van Hessen is het nog niet gelukt een nieuw ministerie te bekomen. Naar men verneemt, was het de onmogelijkheid om de kwestie der constitutie op eene bevredigende wijs te regelen, welke den heer *Hassenpflug* en zijne collega's bewogen heeft hun ontslag te nemen.

— Naar te Frankfort verzekerd wordt, zullen, na vaststelling van de rigting van het aan te leggen kanaal door de landengte van Suez, de Europesche kapitalisten worden uitgenoodigd, om het grootsche plan door geldelijke bijdragen bevorderlijk te zijn. De kosten van het kanaal worden geschat op ongeveer 90 millioen guldens. De grootste tegenstand, welke de verwezenlijking van het plan nog in den weg staat, is die van de Engelsche regering, welke vreest, dat daardoor hare handelsheerschappij ter zee zal verbroken worden.

— De nieuwe maatregelen ten aanzien der Oostenrijksche bank zijn thans bekend gemaakt. De overgang van een gedeelte der staatsdomeinen strekt tot voldoening van de schuld der instelling van het grondcrediet. Er zullen worden uitgegeven 50,000 aandeelen tot den prijs van 700 fl.

— Bij het Russische gezantschap te Weenen neemt men eene buitengewone werkzaamheid waar. Prins *Gortschakoff* hield in de laatste dagen verscheidene conferentiën met graaf *Buol* en werd den 20sten Oct door Z. M. ten gehoore ontvangen. Over de nieuwe Russische depêche, die de prins uit Petersburg ontvangen heeft, heerscht een diep stilzwijgen.

DENEMARKEN en ZWEDEN.

Men verneemt dat de Vereenigde Staten niets van een congres over den Sondtol willen weten, en daar Rusland er zich voor verklaart en Pruissen er mede een' afgevaardigde heen wil zenden, zullen Engeland en Frankrijk er denkelijk tegen zijn. Amerika houdt vol, dat Denemarken geen regt heeft op eenigen tol hoegenaamd. Daaraan heeft trouwens nooit iemand getwijfeld.

— Gelijk men weet, waren Engeland en Frankrijk voornemens een gedeelte der geallieërde vloot in eene Noordsche haven te doen overwinteren, ten einde in het volgende voorjaar de blokkade der Russische havens des te spoediger te kunnen hervatten. Thans meldt een brief uit Stokholm, dat het desbetreffende aanzoek door de Zweedsche regering van de hand gewezen is, zelfs op het gevaar af van met de geallieërde mogendheden in onmin te geraken.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 24 October.

Het Parlement is gisteren door eene koninklijke commissie tot den 11den December aanstaande verdaagd. De plegtigheid is op de gebruikelijke wijze in tegenwoordigheid van een klein aantal personen geschied.

— Naar aanleiding der verbanning van het eiland Jersey van de drie redacteurs van het socialistische dagblad *l'Homme*, hebben de uitgewekenen welke dat eiland bewonen, met den heer *Victor Hugo* en zijne zonen aan het hoofd, in de dagbladen een nieuw en zeer hevig protest openbaar gemaakt.

In dit protest komt o.a. het volgende voor: „Drie bannelingen zijn van Jersey verdreven. Dat is eene gewigtige gebeurtenis. Wie stond daarbij op den voorgrond? De Engelsche regering. Doch wie was de eigenlijke aanleiding daarvan? De Fransche politie. Het bewijs is geleverd, dat de *coup-d'état* diep in de vrijheid van Engeland heeft ingegrepen. Engeland is zoo ver gekomen — het verbant bannelingen. Nog eene schrede verder, en Engeland wordt een aanhangsel van het Fransche keizerrijk. Onze vrienden zijn heengegaan, hunne uitzetting is thans een feit. De toekomst zal deze daad in het ware daglicht stellen, wij bepalen ons derhalve alleen haar mede te deelen."

Hierop volgen eene menigte aanvallen op Keizer *Napoleon*.

Hoewel de Engelsche natie het zich tot eene eere acht eene veilige wijkplaats aan allen aan te bieden, die elders ter wereld wegens hunne godsdienstige of politieke begrippen vervolgd worden, meent men echter, dat de Fransche uitgewekenen in Engeland thans nog meer onpopulair zijn dan eene beperking

der aloude Britsche gastvrijheid zijn zou; en men verwacht dan ook dat lord *Palmerston* door den wensch van het Britsche publiek, gelijk van het Fransche gouvernement, gedrongen zal worden, om in de aanstaande parlementszitting eene voordragt te doen tot vernieuwing der m t het vorige jaar vervallen vreemdelingen-wet, die aan de kroon de bevoegdheid gaf om vreemdelingen, wier verblijf in het Vereenigd Rijk zij voor de algemeene belangen gevaarlijk achtte, uit hetzelve te verwijderen.

(Thans, nu door eenige voorname Engelsche dagbladen met meerderen of minderen nadruk wordt aangedrongen op maatregelen ter beteugeling van den overmoed der staatkundige uitgewekenen, welke zich op Engelsch grondgebied bevinden, wordt in het Russisch-gezinde dagblad *le Nord* aangemerkt, dat het juist de partij is, welke, onder aanvoering van lord *Palmerston*, het krachtigst aandringt op het voortzetten van den oorlog tegen Rusland, die in der tijd met de meeste geestdrift de voornaamste dezer uitgewekenen op Engelschen bodem heeft verwelkomd en hunne beginselen gehuldigd. De schrijvers van *le Nord* vestigen onder anderen de aandacht op hetgeen nu omstreeks vier jaren geleden is voorgevallen, toen *Kossuth* zich in Engeland aan *Mazzini* en *Ledru Rollin* kwam aansluiten en hij allerwegen als een weldoener van het menschdom werd ontvangen, en zelfs door lord *Palmerston* openlijk als een groot staatsman, redenaar en veldheer werd omheld, terwijl de Oostenrijksche veldmaarschalk *Haynau* nagenoeg te gelijker tijd op de grofste wijze werd gehoond en beleedigd door eene opgewondene volksmenigte, die, ten gevolge van onzinnige en dikwerf oproerige dagblad-artikelen, van het spoor was gebragt en tegen Oostenrijk in 't harnas gejaagd.

In het dagblad *le Nord* wordt uiteengezet, dat de beginselen der democratische volksleiders hoegenaamd niet zijn gewijzigd, en thans nog zijn wat zij in 1851 en 1852 waren; maar dat hun nu de bijval der dagbladen, welke zij zoo noodig hebben, ontbreekt, terwijl hun tevens in het ministerie een steun, waarop vroeger lord *Palmerston* zich met zelfvoldoening verhief, is ontvallen. Volgens dat blad, is de wijze, waarop de Britsche dagbladpers zich thans ten aanzien der uitgewekenen uitlaat, een nieuw blijk van de slaafsche onderwerping der publieke meening in Engeland aan de staatkundige beginselen van Keizer *Napoleon III*. — Het slot van dit betoog komt hierop neder, dat Engeland thans in zijne eigene strikken gevangen wordt; — dat, ten gevolge van eene opeenvolging van staatkundige misslagen, Engeland al zijne natuurlijke en getrouwe bondgenooten van zich heeft vervreemd, en het oogenblik welligt niet ver meer verwijderd is, waarop Engeland, uit- en inwending verzwakt, geheel alleen zal staan en aan zich zelf overgelaten zal blijven.)

— Sedert eenigen tijd zijn deskundigen ijverig bezig met opnemingen der Fransche en Engelsche kusten tusschen Dover en Calais, daar er op nieuw ernstig sprake is van het aanleggen van een onderzeeschen tunnel, van kaap Grinez tot Dover, een afstand van 30 kilometers. De kosten zouden vier millioen pond. sterl. bedragen.

Het is echter niet zoo zeker, of Engeland bereid zal zijn, om de bescherming van » der golven-cirkel", die aan zijne kusten zulk eene natuurlijke beveiliging verschaft, te verliezen.

— In eene op Vrijdag l.l. te Norfolk gehouden meeting werd besloten, den generaal *Windham*, als erkenning voor zijne bij de bestorming van den Redan betoonde dapperheid, eene eeresabel te overhandigen.

— In het laatst der vorige week is eene aanzienlijke hoeveelheid goud, ter waarde van 900,000 £, uit Australië in Engeland aangebragt. Doch de hoop dat deze aan de bank van Engeland toevloeijen en alzoo tot verligting der drukkende geldschaarschte strekken zou, is te leur gesteld; het meerendeel is voor de bank van Frankrijk opgekocht, zoodat daarvan hoogstens 200,000 £, en welligt niets, in Engeland zou blijven.

De handelsberigten uit de Britsche fabrijksteden over de afgeloopen week, zegt de *Times*, wijzen eene vrij algemeene inkrimping der zaken aan, een gevolg van den toestand der geldmarkt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 October.

De toestand der bank van Frankrijk is niet verbeterd. Haar kontante voorraad is sedert Donderdag l.l. weder met 18 millioen, en sedert acht dagen met meer dan 42 millioen verminderd. De verhooging van het disconto en de overige door de bank genomen maatregelen hebben geenszins het verlangen der bankiers naar kontant geld verminderd. De directeurs der bank blijven derhalve met kracht bij de regering op den dwangkoers der banknooten aandringen. Gebeurt dit niet, dan zal de bank waarschijnlijk op aanstaanden Donderdag het besluit nemen om nog slechts wissels op zestig dagen zigt aan te nemen. Men verneemt dat de bank voor 50 millioen goud in Holland laat opkoopen.

De regering is eindelijk tusschen beiden gekomen en heeft de directie van de bank bevolen, den handel vooreerst door geene maatregelen te drukken. Dienovereenkomstig heeft de directie heden morgen aan de beurs bekend laten maken, dat zij niet voornemens is verdere stappen te doen.

— Van Marseille vertrekken bij voortduring troepen naar het Oosten. In de jongst verloopen dagen hebben zich 10,000 man derwaarts begeven, en thans zijn weder 3- of 4000 reisvaardig. Sedert het uitbreken van den oorlog, zijn uit Frankrijk en Algerië reeds meer dan 300,000 man naar het Oosten afgezonden, van welke echter een zeer groot deel gekwetst of ziek is teruggekeerd, terwijl thans velen, na volbragten diensttijd, uit de Krim huiswaarts keeren.

— Het hof van assises te Angers heeft het vonnis uitgesproken over de tweede cathegorie beschuldigden in de zaak van Angers. Acht beschuldigden werden vrijgesproken, zes veroordeeld tot deportatie, zes tot tien jaren, een tot vijf jaren, drie tot vier jaren, vijf tot twee jaren, en vier tot één jaar gevangenisstraf. De debatten in deze zaak hebben aangetoond, dat, met uitzondering van eenige leiders, het grootste gedeelte der schuldigen slechts medegesleept is door het uitzigt op plunderen, of door de grofste onwetendheid.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 25 October.

Bij kon. besluit van den 23sten, is aan den heer *L. van Bochove*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Sommelsdijk.

— Bij kon. besluit van den 4den, is de heer *Ruperto de la Cavada Mendez Vigo* benoemd tot Nederlandsch consul te Santander.

— Z. M. heeft het grootkruis der orde van de Eikenkroon verleend aan den markies *de la Grange*, Fransch senateur, en dat van kommandeur aan den heer *Ildefonse Favé*, escadrons-chef der artillerie te Parijs.

— De heer mr. *F. de Greve* is benoemd tot president en jhr. mr. *B. van den Velden* tot vice-president van den hoogen raad.

— De intrekking der vergunning voor de wagendienst tusschen Leeuwarden en Meppel en omgekeerd, van de ondernemers *W. Visscher*, *A. Visscher* en *A. Kiesbrink* te Zwolle, op den 3den November 1855 bepaald, zal na dien dag ingaan.

— Men wil dat er ernstig sprake is van de benoeming van den luit.-generaal *de Stuers* tot gouverneur-generaal van Nederl.-Indië.

— Volgens de thans bekend gemaakte staten, betreffende den handel en scheepvaart van Nederland over 1854, heeft in dat jaar de waarde van de ingevoerde goederen bedragen 356¼ millioen guld., die van de uitgevoerde omstreeks 309 millioen en die van den doorvoer ruim 115 millioen, hetgeen, bij vergelijking met 1853, eene vermeerdering oplevert van omstreeks 35 millioen voor den invoer en nagenoeg 30 millioen voor den uitvoer, en een minder bedrag voor den doorvoer van 3 millioen. De waarde van den in- en uitvoer te zamen heeft dus 71 millioen meer beloopen dan in 1853. Er is o. a. meer ingevoerd: koffij 12 millioen, geraffineerde suiker 6 millioen, enz. Ook wat de scheepvaart betreft, leverde het jaar 1854 voordeelige uitkomsten op, zoowel wat vermeerdering van zeil- als stoomvaart betreft. O. a. klaarden 230 geladen stoombooten, metende ruim 61,000 tonnen, meer in. Op ult. December 1854 bevonden zich 119 Ned. zeeschepen en 19,907 lasten meer in de vaart dan op ult. December 1853. De riviervaart in het afgeloopen jaar bood evenzeer aanzienlijken vooruitgang aan. De kustvaart werd met 152 schepen meer uitgeoefend dan in 1853. De invoer aan de zeezijde onder Nederl. vlag is met 8 pCt. toegenomen. De vrachtvaart was bijzonder levendig tusschen de havens van België, de Noordsche Staten, Frankrijk, Groot-Brittanje en Java.

— In den avond van den 11den Augustus j.l. ontmoette eene stalmeid, *Helena Jansen* genaamd, van eene boerenhoeve naar het gesticht Ommerschans terugkeerende, achter den tuin des predikants, den bedelaars-kolonist *van Dam*, die haar een aan haar geschonken knipmes terugvroeg. Zij weigerde bij herhaling aan dit verzoek te voldoen, booze inzigten vreezende en dit uitdrukkende door te zeggen: » gij hebt gezegd mij daarmede te willen vermoorden"; waarop *van Dam* haar eerst een' hevigen stoot gaf, die haar in eene drooge sloot deed vallen, en haar toen met een scherp broodmes gewapend verscheidene zware wonden toebragt. Een persoon, die *Helena Jansen* vergezelde, had geen moed om haar hulp toe te brengen, maar hief een geschreeuw om hulp aan; hetwelk, ondersteund door het gejammer der gekwetste, gehoord werd door de beide vrouwelijke dienstboden van den predikant. Deze beide vrouwen schoten nu onmiddellijk toe en zagen hoe de boosdoener aan zijn slagtoffer herhaalde verwondingen toebragt. Op het oogenblik dat hij de hand ophief om haar van het leven te berooven, viel *Antje Molenbroek*, de oudste der beide dienstboden, op den moordenaar aan, wierp hem op den grond en gaf hem een' schop tegen den elleboog, waardoor het mes uit zijne hand vloog, dat zij daarop gezwind opraapte en aan den anderen kant van de sloot wierp.

Dadelijk na het verrigten dezer onverschrokkene daad schoten de veldwachters toe en namen den moordenaar in hechtenis, terwijl zijn slagtoffer, zwaar gekwetst, doch door de tijdige tusschenkomst van deze dienstbode in het leven behouden, naar het gasthuis werd overgebragt.

Ter erkenning van dit moedig gedrag, waardoor een moordaanslag is verijdeld, heeft het Zijne Majesteit den Koning behaagd, bij besluit van den 10den October j.l., aan *Antje Molenbroek* eene gratificatie van *vijfentwintig gulden* toe te kennen.

AMSTERDAM', 26 October.

Bij de verkiezing van een lid der Tweede Kamer in het kiesdistrikt Eindhoven, zijn uitgebragt 822 geldige stemmen. Volstrekte meerderheid 412. Verkozen de heer mr. *J. B. Bots*, aftredend lid, met 762 stemmen. Voorts erlangden de heeren mr. *M. van den Acker* 21, en *J. F. Smits* 10 stemmen, enz.

— Uit Sydney wordt geschreven, dat de desertie van het scheepsvolk aldaar voortdurend blijft bestaan, wat de kapiteins soms in groote ongelegenheden brengt. Die desertie komt vooral voor onder het Nederlandsche scheepsvolk. Er is bijna niet één Nederlandsch schip in die haven, waarvan niet het grootste gedeelte der equipage gedurende het verblijf wegloopt. En ofschoon het aan de ijverige nasporingen van de politie dikwijls gelukt hen weder aan boord te brengen, gaat er soms toch een geruime tijd verloren, alvorens men alle op een schip behoorende matrozen op het spoor is.

BREDA, 24 October.

Eergisteren avond had op den Antwerpschen spoorweg, ter hoogte van de gemeente Hoeven, een groot ongeluk kunnen plaats hebben, doordien een zware balk op de rails was gelegd. De machinist, stremming bemerkende, deed spoedig den trein stil houden, en terwijl men bezig was de hindernis weg te nemen, bemerkte men eenige personen, die zich in eene drooge sloot verborgen hadden gehouden en zich haastig verwijderden in een nabij gelegen bosch; uit welke omstandigheid men vermoedt, dat hier kwaadwilligheid heeft plaats gehad. De politie doet onderzoek, terwijl de directie van den spoorweg pogingen heeft aangewend, steeds één of meer marechaussée op elken trein met zich te voeren, ten einde bij dergelijke voorvallen, politie bij de hand te hebben.

— Dingsdag heeft voor de arrondissements-regtbank alhier teregt gestaan de weleerw. heer *Bierstraten*, R.-K. priester en kapellaan te Oudenbosch, ter zake van het houden van openbare godsdienstoefening tijdens de teraardebestelling van eenen overledene op het kerkhof aldaar. De heer mr. *K. A. Meeussen* heeft de verdediging van den beklaagde voorgedragen, en tot ontslag van regtsvervolging of wel tot vrijspraak geconcludeerd. Het openbaar ministerie heeft de aanklagten volgehouden en tot schuldigverklaring van den beklaagde geconcludeerd. De uitspraak is bepaald op aanstaanden Dingsdag.

ARNHEM, 26 October.

Gisteren avond, tusschen 6 en 7 uur, keerde de locomotief, die bij de werkzaamheden aan den spoorweg van Arnhem naar Emmerik gebezigd wordt, met eenige ledige zandwagens en arbeiders stadwaarts, terwijl bij de brug over den Velpschen weg een wagen met groote steenen geladen onvoorzigtiglijk op hetzelfde spoor was geplaatst.

Door de duisternis is dezelve onopgemerkt gebleven en door de locomotief verbrijzeld geworden. Ernstige ongelukken heeft men hierbij echter niet te betreuren; slechts eenige arbeiders zijn door den schok uit de wagens geworpen en ligtelijk bezeerd.

HET LOO, 20 October.

De oprigting van eene telegrafische lijn van hier, over Deventer, op Zutphen, in verband met Arnhem, is thans vastgesteld. De benoodigde palen zijn te Zutphen reeds aangekomen.

— Zoo men verneemt, wordt Z. M. de Koning in het begin der volgende maand alhier verwacht.

GRONINGEN, 27 October.

Dezer dagen heeft de regtbank alhier uitspraak gedaan in de zaak van eenen in het kanton Zuidhorn wonenden burgemeester, die tevens landbouwer is, wegens het bezigen van twee vrouwelijke dienstboden tot huiselijke werkzaamheden. Deze waren wel aangegeven als werkboden der 3de klasse, doch, — uit hoofde bedoelde landbouwer tevens ook het beroep van burgemeester uitoefende, alzoo de gunstige bepaling van art. 18 § 1 der wet van den 29sten Maart 1833 niet op zich konde toepassen, en dus heeft overtreden art. 30 § 3, in verband met art. 16 der voornoemde wet (welke overtreding strafbaar is gesteld bij art. 39 der genoemde wet) — is hij dien ten gevolge veroordeeld om, onverminderd zijne verpligting tot oplegging der verkorte regten over een vol jaar, bedragende in hoofdsom en opcenten vijf gulden vierentachtig cent, tevens voor boete te betalen het vijfvoud dier regten, bedragende *f* 29 — 20, en in de kosten van het regtsgeding.

Ook is, naar wij vernemen, Donderdag l.l. door de regtbank alhier veroordeeld MENNO JACOB VONK, arbeider alhier, tot gevangenzetting voor den tijd van 18 maanden en in de kosten, wegens diefstal van rogge aan het Damsterdiep uit een destijds aldaar aanwezig schip, reeds vroeger door ons vermeld.

— Donderdag avond werd te *Appingedam* eene openlijke vergadering gehouden van de aldaar bestaande afdeeling van het genootschap ter zedelijke verbetering van gevangenen, met het doel om de meer algemeene bekendheid dezer hoogst nuttige instelling en de toetreding van meerdere leden te bevorderen. Voor een talrijk opgekomen publiek, zoowel van de leden als van geïntroduceerden, opende de voorzitter, de heer mr. S. REIJNDERS, de vergadering door een volledig overzigt te geven van den toestand der jeugdige, in 1851 opgerigte afdeeling, alsmede van de aanvankelijk reeds geslaagde pogingen om enkele ontslagene veroordeelden weder in de maatschappij voort te helpen. Hierna drong de heer dr. U. P. OKKEN in eene uitgewerkte rede aan op de bevordering van het doel des genootschaps uit een christelijk oogpunt, met oplossing van de bezwaren, die de toetreding tot het lidmaatschap in den weg konden staan, terwijl eindelijk deze vergadering met eene toepasselijke bijdrage van den heer mr. E. VAN LOON werd besloten.

Zoowel voor het bestuur der afdeeling als voor de sprekers was het eene aangename zelfvoldoening, dat het doel dezer openlijke voordragt aanvankelijk boven verwachting is geslaagd, daar niet minder dan vijftien aanwezigen zich staande de vergadering als nieuwe leden hebben doen inschrijven. Men vleit zich met de verwachting dat deze eerste uitbreiding ook de toetreding van meerdere leden in het arrondissement Appingedam zal ten gevolge hebben; zoodanige leden zouden als correspondenten van de afdeeling werkzaam kunnen zijn en het bestuur in staat stellen om de elders woonachtige ontslagenen door doelmatige hulp en het verstrekken van het noodige voorschot in de wederopvatting van hun vorig bedrijf te ondersteunen. Uit dit oogpunt wordt de afdeeling vooral aan den ijver van heeren burgemeesters in dit arrondissement ten zeerste aanbevolen, met de opmerking, dat het lidmaatschap slechts *f* 2,60 in het jaar bedraagt; terwijl met het geven van nadere inlichtingen zich gaarne belast het bestuur der afdeeling, bestaande uit de heeren mr. S. REIJNDERS, dr. U. P. OKKEN en E. J. PORTIER KONING.

— Door de maatschappij van land- en tuinbouw » *de Marne*," gevestigd te *Wehe*, zijn tot honoraire leden benoemd de heeren W. A. baron SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE TOT DE BEIDE POLLEN, opper-hofmaarschalk van Z. Maj. den Koning, en E. P. DE MONCHY, president der Ned. handelmaatschappij; welke benoeming door beide heeren bereidvaardig is aangenomen.

Tevens verneemt men, dat door genoemde maatschappij ontboden is de *Pomme de terre Chardon* uit Frankrijk; een aardappel, die zeven achtereenvolgende jaren niet door de heerschende ziekte is aangetast; alsmede uit Engeland het *Tussak-gras*, om daarmede proefnemingen te doen op den aanwas buiten de kwelderlanden, ten einde langs dien weg de aanslijking te bevorderen.

— Ten bewijze dat de provincie Drenthe, waarin men binnen korten tijd zooveel en velerlei vooruitgang op verblijdende wijze waarneemt, ook niet achterlijk blijft in het bouwen van schepen, vermeldt men, dat thans te *Gasselter-Nieuwveen*, op de werf van de scheepsbouwmeesters THIJSSEN en SALOMONS, een groot kofschip van 70 à 80 tonnenlast in aanbouw is, waaraan de naam wordt gegeven van » *Drenthe*," omdat het eene bijzonderheid is, dat dergelijk schip in deze provincie wordt gebouwd; zijnde dit de tweede bodem van dien inhoud, welke aldaar op die werf wordt gebouwd.

— Dingsdag l.l. is te *Meppel* eene eerste vergadering gehouden door de Israëlitische vereeniging, die daar dezen zomer is tot stand gebragt, ten doel hebbende om het onderwijs in de lagere Israëlitische scholen in de noordelijke provinciën van ons vaderland, benevens van den onderwijzersstand aldaar te verbeteren. Bedoelde onderwijzers tot het bijwonen dier vergadering uitgenoodigd, bragten rapport aan de vergadering uit, op wat wijze naar hunne meening het voorgestelde doel het best zoude kunnen worden bereikt. Men verwacht spoedig iets naders dienaangaande te vernemen.

— Toen voor eenigen tijd met zoo grooten ophef werd gesproken en geschreven over de vele en groote voordeelen, die de konijnen-fokkerijen in andere landen, zooals in België, Frankrijk, Engeland, enz. opleverden, bleef men in ons nijvere Nederland ook niet achter, om dien nieuwen tak van nijverheid naar ons vaderland over te brengen en daarvan de uitkomst te beproeven, zoodat men als 't ware overal konijnenfokkerijen zag verrijzen; en men stelde zich daarvan aanvankelijk niet geheel ten onregte voor eene groote vermeerdering in aanbod van goedkoop, gezond en smakelijk vleesch; voorzeker eene zaak van het hoogste belang in den tijd, welken wij thans beleven, waarin alle voedingsmiddelen, maar vooral rund-, varkens- en schapenvleesch tot eene bijna ongekende duurte zijn gestegen, zoodat de mingegoede burgerklasse zoo niet geheel, dan toch grootendeels het gebruik van het zoo noodige vleesch voor de ontwikkeling en de gezondheid des ligchaams moet ontberen.

» Dat schoone en zoo zeer gewenschte vooruitzigt was ook te Meppel, — zoo schrijft men ons van daar, — in meerdere of mindere mate aanwezig; men rigtte er ook dergelijke fokkerijen op grootere of kleinere schaal op; doch dit is slechts, gelijk op zooveel andere plaatsen van ons vaderland, van korten duur geweest. Terwijl eene op zeer groote schaal ondernomen fokkerij, waarin reeds omstreeks 1500 stuks ras-konijnen te gelijk aanwezig zijn geweest, thans geheel is opgeheven, zekerlijk tot groot nadeel van den ondernemer; zoo staat eene andere fokkerij hetzelfde lot te wachten, als zijnde men reeds druk met den uitverkoop der konijnen bezig. Men schijnt niet genoegzaam op de hoogte te zijn omtrent de behandeling dezer dieren, hetzij ten opzigte van het voedsel of van andere noodige verzorging; althans daaronder bestaat gewoonlijk eene groote sterfte, waaraan voornamelijk de minder gunstige uitkomsten moeten worden toegeschreven. Wel bestaan er ten deze handleidingen; doch wij gelooven, dat die dikwijls al te slaafs gevolgd en daartoe verkeerd toegepast worden. Wij hebben ook van tijd tot tijd kennis met de onderwerpelijke zaak gemaakt en naar ons oordeel, wordt er niet genoeg op reinheid en droogte bij deze dieren gelet, hetwelk, naar onze bevinding, een voornaam vereischte schijnt te zijn; de lokaliteit laat gewoonlijk veel te wenschen over; men plaatst daarin de hokken van deze dieren te veel boven elkander, zoodat de vochtigheid onvermijdelijk van het eene hok in het andere loopt, waardoor niet zelden een verpestende stank ontstaat, die toch niets anders dan zeer schadelijk voor deze dieren moet geacht worden, en ongetwijfeld voornamelijk eene ongewone ziekte en sterfte onder deze overigens zindelijke en schoone dieren doet ontstaan." (*Utr. Ct.*)

— Sedert het begin der maand September l.l., als wanneer de cholera zich weder op nieuw te *'s Gravenhage* heeft geopenbaard, zijn tot en met den 20sten dezer, volgens officiële opgave, door die ziekte aangetast 118 personen; hiervan zijn 73 overleden, 39 hersteld en bleven op laatstgenoemden datum 6 in behandeling. [illegible]

Van den 20sten tot den 25sten zijn te *Zwolle* 14 personen aangetast, waarvan 6 overleden. Het geheele aantal aangetasten bedroeg 109, dat der overledenen 58.

KERK- en SCHOOLNIEUWS.

NIEUWOLDA, 25 Oct. Heden morgen werd door collatoren en stemgeregtigden van de kerspelen Midwolde en Nieuwolda, uit het vroeger gemelde drietal, tot predikant te Nieuwolda verkozen de w.e.z.g. heer *N. van der Tuuk*, predikant te 't Zandt. De leden van den kerkeraad hebben evenwel niet kunnen besluiten, het beroep kerkelijk te maken, zoodat het klassikaal bestuur van Winschoten zal hebben te doen, wat in dezen des kerkeraads was, vóór de beroepsbrief aan den heer *van der Tuuk* zal kunnen worden afgezonden.

— Het berigt, als zou de weleerw. heer *van Schaick* zijn ontslag als predikant hebben gevraagd en zich reeds op de terugreis naar het vaderland bevinden, wordt van eene geachte zijde betwijfeld. De laatst ontvangen berigten van daar maken hoegenaamd geen melding van een dergelijk besluit van dien geachten predikant.

Z. M. de Koning heeft *f* 400 uit 's Rijks kas geschonken voor de stichting eener school op het *Ellertsveld*, ten dienste der jeugd te *Schoonoord*, onder de Drenthsche gemeente *Sleen*, welke kolonie haar ontstaan aan de daarstelling van het *Oranje-Kanaal* heeft te danken en zich dagelijks uitbreidt.

INGEZONDEN STUKKEN.

Kunstweg te Stads-Kanaal.

Het is overbekend dat door den raad der gemeente *Wildervank* reeds voor lang is besloten den aanleg te ondernemen, van eenen kunstweg bijlangs het Stads-Kanaal, voor zoo verre het onder die gemeente ressorteert, n.l. wanneer de gezamenlijke subsidiën 90 pCt. zouden bedragen. Tot de kosten van aanleg van dien kunstweg werd, zooals bekend is, in der tijd door den raad der gemeente Groningen toegezegd een subsidie van 30 pCt., onder nader te stellen voorwaarden.

Het spreekt van zelf, dat de uitvoering van deze heilzame onderneming alzoo afhankelijk werd gesteld aan de voorwaarden, die door Groningen aan haar te verleenen subsidie zouden worden verbonden, en toen dan eindelijk de zaak in zoo verre tot rijpheid was gekomen dat tot de uitvoering zoude kunnen worden overgegaan, werden door den raad van *Groningen* bijna onoverkomelijke bezwaren aan het subsidie verbonden.

Onder deze voorwaarden toch leest men onder anderen: » dat » over de geheele lengte van den kunstweg de daarin liggende » klappen, voor zoo verre thans ten laste der gemeente Gro» ningen, in vernieuwing en onderhoud overgaan aan den on» dernemer van den kunstweg."

Om nu niet te gewagen van meer andere voorwaarden, ten voordeele van Groningen en ten nadeele van Wildervank gesteld, was de aangehaalde reeds van dien aard, dat daarop in geen geval het toegezegde subsidie kon worden aangenomen; daardoor toch zoude de gemeente Wildervank eenen last op zich nemen, die in de gevolgen de voordeelen van het subsidie zoude overtreffen, en waarvan Groningen zich nu, door het toezeggen van subsidie tot den weg, den schijn van billijkheid, tracht te ontlasten.

Het gemeentebestuur van Wildervank heeft dan ook welligt zijne bedenkingen tegen deze voorwaarde aan het bestuur van Groningen kenbaar gemaakt, en daarbij te gelijk pogingen aangewend, om, in aanmerking nemende het groot belang, dat Groningen heeft bij den aanleg van den bedoelden weg te Stads-Kanaal, en de dien ten gevolge toenemende bloei en welvaart dier kolonie, de gestelde voorwaarden zoo niet geheel, dan toch gedeeltelijk op te heffen; doch zonder daarop terug te komen, vindt men in de laatste handelingen van den gemeenteraad van Groningen (zie *Prov. Gron. Ct.* van den 23sten October l.l.) het besluit, dat Groningen den kunstweg voor hare eigene rekening zal leggen, en hoogstens 40 pCt. tot de kosten bijdragen.

Voorwaar eene vreemde handeling, zeer in strijd met een vroeger door dien raad genomen besluit, om in geen geval zelf ondernemer van dezen weg te worden. — Doch wat nu? Zullen nu *twee* gemeenten ondernemers van dien weg worden?

Wij gelooven toch volstrekt niet, dat *Wildervank*, door het maken van bedenkingen op de bekende voorwaarden, geacht moet worden van de onderneming afstand te hebben gedaan; — en wat meer zegt — zullen de verschillende corporatiën die

aan *Wildervank* subsidie hebben toegezegd, dit ook aan Groningen doen? en zoo niet, waaruit zal Groningen dan de overige 60 pCt. kunnen bestrijden?

Doch hoe dit ook zij; — wij vreezen dat de vreemde handelwijze van Groningen omtrent Wildervank, den aanleg van den geprojecteerden weg zeer in den weg staat, en bij velen een' verkeerden indruk zal hebben te weeg gebragt, die door Groningen niet gemakkelijk zal zijn weg te nemen, aangezien die handelwijze welligt ten gevolge kan hebben, dat voorshands nog niet tot de uitvoering van de bedoelde onderneming kan worden overgegaan, en alzoo zal deze belangrijke en voor de ingezetenen van het Stads-Kanaal in het bijzonder zoo zeer wenschelijke zaak, zoo niet geheel in de geboorte smoren, dan toch vooreerst op de lange baan worden gesteld.

STADS-KANAAL, 25 October 1855. X.

Onze denkbeelden, die wij met het oog op Frankrijk door dit blad openbaar gemaakt hebben, mede om ze ter overweging te geven van hen voornamelijk, wier onverflaauwd streven is om de verarming in haren verwoestenden loop te stuiten, waartoe wij, *zoo onverhoopt noodzakelijk*, eene omgekeerde werking der schaalregten voordroegen, heeft de *Constitutioneel*, op grond der tegenwoordig vrij algemeen aangenomene begrippen van staathuishoudkunde veroordeeld, zonder daarbij eenig aannemelijker middel in ruiling te geven.

In gewone omstandigheden, moge dit oordeel gedeeltelijk waar schijnen te zijn, in buitengewone geenszins; want de schaalregten hadden hare invoering aan de laatste te danken.

Hebben ze voorts op consument nadeelig of wel op producent voordeelig gewerkt? Onze geschiedenis, gestaafd door ondervinding, zekerder gids voorwaar dan alle redenering, beantwoordt de eerste vraag ontkennend, de laatste toestemmend.

De geheele maatregel was niets anders dan bij lage prijzen eene kunstmatige verplaatsing van wat kapitaal ten behoeve van den producent; en waarom zoude dit bij ongewone duurte niet wederkeerig ook ter opbeuring of ondersteuning van den behoeftigen consument mogen aangewend worden, nu producent zijn kapitaal aanzienlijk heeft — en zoo de duurte aanhoudt, weldra overdadig zal zien vermeerderd.

Zoo welvaart tot het uiterste toe voor den eenen maatschappelijken stand bevorderd worden, en een ander zonder krachtige hulp tot armoede vervallen moet, voorwaar, dan predikt de staathuishoudkunde eene ijzerharde theorie, die de niet theatrale of catheder philantropie met volkomen regt bestrijden mag, bestrijden moet.

Wij spreken hier niet in algemeenen, maar in maatschappelijken zin, en zoeken, als overal gedaan wordt, een groot maatschappelijk kwaad te keer te gaan; hierbij is het ons geenszins te doen om bekrompene inzigten te doen gelden, dit zij verre; — mannen die de schaalregten met warmte doordreven, die nog onvermoeid voor redelijken vooruitgang ijveren, zullen bij volmaakt onpartijdige beschouwing hier moeijelijk tot tegenspraak overhellen. In tegendeel is hunne adhaesie hier te verwachten, of hunne beginselen moesten even veranderlijk als weêrhanen zijn, 't welk wij voor onwaarschijnlijk houden.

Vooruitgang in staathuishoudkunde vordert zoo zeer als de scheikunde toegepast op fabricatie, landhuishoudkunde of welke bedrijven anders ook, het doen van proeven; en waarom dan een voorstel, dat op eene gelukkige proefneming eener kunstmatige verplaatsing van wat kapitaal berust, in buitengewonen tijd onaannemelijk zoude zijn, is mij onbekend.

Het *laissez faire* in den zin van den Coran, is met vooruitgang onvereenigbaar. Bij een' stortvloed laat men een geheel land maar niet verzwelgen, als men door in tijds krachtig aangewende middelen een groot deel daarvoor had kunnen behoeden; drenkelingen zijn door redeneringen niet te redden; derhalve, in buitengewone omstandigheden voor buitengewone middelen niet teruggedeinsd.

Dat het middel in den eigendom zoude ingrijpen, is een gewaagde stelling, of, men noeme ons eerst de financiële wet, die dit *niet* doet. Het komt er maar op aan of de greep regtvaardig en welgepast is, met genoegzaam evenwigt en belemmering van zedelijke misbruiken; — met die eigenschappen toegerust achten wij de greep geoorloofd.

Tot de ongeoorloofde grepen behoorde de Tiercering van 1810, die kiem van het ambtsbejag, waaraan de Regering van onzen eersten Koning haars ondanks worstelende moest toegeven, en 't welk haar door de onnadenkendheid dikwijls tot een verwijt werd toegerekend, — geheel vergetende dat het eene rampzalige erfenis was van den man tegenwoordig door het nageslacht als eene Godheid vereerd. Doch niet afgedwaald, wij herinneren slechts hieraan om het wezentlijk onderscheid tusschen eene geoorloofde en eene ongeoorloofde greep in het eigendom aan te toonen.

Bij de invoering van nieuwe financiële wetten is de maatregel gewoonlijk gemakkelijker te bestuderen dan hare gevolgen te voorspellen; zwarigheden die het voorgestelde minder aankleven, dewijl de geschiedenis, hoezeer in omgekeerden zin, ter zake een beter getuigenis oplevert dan onze pen in staat is dit te kunnen geven.

En hiermede hopen wij onze denkbeelden over deze financiële bespiegeling voldoende te hebben toegelicht tot antwoord aan den geëerden schrijver in den *Constitutioneel*, wiens bedenkingen geplaatst waren in dit blad van den 21sten dezer maand.

VEENDAM, 25 October 1855. B.

Op den 16den dezer maand overleed te Groningen, in den ouderdom van ruim zeventig jaren, de heer JAN HENDRIK JAPPÉ. De Staat verliest in hem als ingenieur-verificateur van het kadaster in de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe, een doorkundig en ijverig ambtenaar, en de stad zijner inwoning een minzaam burger. Als mededirecteur der akademie *Minerva*, lid der commissie voor de tentoonstellingen van schilderijen, en commissaris der spijsuitdeeling, toonde de heer JAPPÉ, gedurende vele jaren, dat hij het schoone en goede op prijs wist te stellen, — en wat zijn minzaam en regtschapen karakter betreft, zij, die het genoegen hadden hem te leeren kennen, kunnen daarvan de beste getuigenis afleggen. — Nog lang zal deze brave man onder ons in gezegend aandenken blijven.

GRONINGEN, 26 October 1855. A.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 27 *October*.

NEDERLAND	Werk. Schuld	à 2½	pCt.	62⅝.
Dito	Dito	» 3	»	73¼.
Dito	Dito	» 4	»	91¾.
OOSTENRIJK	Metalliek	» 5	»	62⅝.
Dito	1851 en 1852	» 2½	»	31⅝.
Dito	Nieuwe Litt. B	» 5	»	73¼.
Dito	Nation. Metall.	» 5	»	66⅝.
SPANJE	Onb. Stukken	» 1¼	»	19.
Dito	Binnenl.	» 3	»	31¾.
PORTUGAL		» 3	»	$40\frac{1}{16}$.
RUSLAND	Oblig. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	100.
Dito	Dito 1828 en 1829	» 5	»	99⅞.
Dito	bij *Hope*	» 4	»	—
Dito	bij *Stieglitz*	» 4	»	73⅞.

LONDEN, 27 *October*. Consols 88⅜ met neiging tot verdere verhooging.

WEENEN, 27 *October*. Metalliek 5 pCt. *f* 75. Nat. Leening *f* 79. Wissel op Londen *f* 11.04. Zilver *f* 16.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 27 *Oct*. Rogge vast.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 25 Oct., *Eijlerts* President Verkouteren, Akyab; *v. Os* Cornelia en *Smit* Gothenburg; *Sprik* Grietina Hillechina, Drammen.

TEXEL 23 Oct., kapit. *Stort* Ned. oorl. fregat Doggersbank, Kanarische eilanden; *Stenders* Stad Workum, Londen; — 24 *Thaden* Cath. Alegonda, Bayonne; *Pluijm* Stad Almelo, Newc.

BROUWERSHAVEN 25 Oct., *Baudits* Resident van Son, Sourabaya.

LAUNCESTON 6 Julij, *v. d. Meijden* Macassar, Londen.

GEELONG 28 Julij, *Uitermark* Zwaluw, Londen.

KONSTANTINOPEL 28 Sept., *de Jonge* Arnold. Cath., Rott.

LIVORNO 11 Oct., *Oltmans* Honigbij en 16 *Donema* Geertruida Johanna, Genua.

NAPELS 15 Oct., *Ebling* Anna Hendrika, Amst.

LONDEN 22 Oct., *Boontje* Vriesland en 23 *de Groot* Twee Zusters, Workum; *de Boer* Niessina Beerta, Cadix.

Bij het NOORD VOORLAND den 22 Oct., *v. d. Laan* Jacoba Alida, Hamb. n. Cadix.

Bij DEAL 22 Oct., *Masdorp* Herm. Franciscus, Amst. n. Newyork; *Bok* Hoop van Capelle, Rott. en *Kuijper* Adm. Jan Evertsen, Amst. beide n. Bat.; *de Jong* qq. Dolphijn, Amst. n. Napels.

LIVERPOOL 21 Oct., *Karsies* Hillechiena Wilkens, Koningsb.

DUNDEE 21 Oct., *Mooi* Geertje, Memel.

HAMBURG 23 Oct., *Loots* Emkiena, Texel; *Blauw* Gesina, Altona; — 24 *Bisse* Vriendschap, Lissabon.

BREMERHAVEN 22 Oct., *Dijkstra* Geertina Hermanna, *de Jonge* Wilhelm. Klasina en *Kramer* Agatha Jacobina, Dantzig.

ALTONA 22 Oct., *Hangelbroek* Margaretha, Harburg; *Klaver* Wendelina, Rauterfehn.

MARSTRAND 19 Oct., *Brouwer* 2 Gezust., Kiel; *Drost* Tweelingen, Wolgast.

DALARO 19 Oct., *Eefting* Harmanna, Stettin.

GOTHENBURG 18 Oct., *Lovius* Waakzaamheid, Porto; — 19 *Oostra* Margretha Hillechiena, Amst.

KOPPENHAGE 20 Oct., *Harding* Alida, Newc.

FLENSBURG 17 Oct., *Topsand* Martha, Dantzig.

TRAVEMUNDE 22 Oct., *Kranenborg* Johanna, Newc.; — 23 *de Jonge* Elisabeth, Stettin.

PILLAU 22 Oct., *Bonder* Corn. Gesina, Lond.; *Moesker* Herstelling, Cork; *Postema* Gesina, Newc.

MEMEL 18 Oct., *Jager* Belina, Harl.; *Jongebloed* Cleritas, Ostende; *Dekker* Annegiena, Pillau; *Coerkamp* Gebr. Coerkamp, Koningsb.; — 19 *Bekkering* Ulrieke en *de Vrede* Irene, Pillau.

SANDHAMN 16 Oct., *de Jonge* Cath. Cornelia, Londen.

NIJBORG 19 Oct., *Faber* Hendr. Catharina, Rostok n. Noorwegen.

HOLTENAU 19 Oct., *Veendorp* Jezelina, Skeleftea n. Rendsb.; — 20 *Forma* Frouke, Randers n. Rott.

RENDSBURG gepass. 18 Oct., *Klöntje* Meinsina, Lub. n. Antw.; — *Deen* Gesina, Harl. n. Aalborg; *Lukkien* Marg. Wilhelm., Hamb. n. Stettin; — 21 *Heins* Frouwina Margar., Bremerh. n. Stettin; *Drent* Anna Cath., Amst. n. Rostok.

TONNINGEN 18 Oct., *Boetje* Jonge Bauke, Altona n. Koppenh.; — 19 *Hut* March. Margrieta, Antw. n. Lubeck; — 20 *Emmelkamp* Anneg., Rendsb.; — 21 *Koning* Jonge Willem, Amst.; *Bakker* Zwaantina, Altona; *Waterborg* Jahanna, Newc.

Vertrokken.

AMSTERDAM 24 Oct., *v. Wijngaarden* Rembrandt v. Rhijn, Triest; *Ouwehand* Westphalia, Porto.

HELVOET 25 Oct., *Valkenier* Koophandel, Stockholm.

VLISSINGEN 23 Oct., *Kuper* Gesina, Hamburg.

LIVORNO 18 Oct., *v. Driesten* Grunus, Antw.

MARSEILLE 21 Oct., *Fokkes* Cornelis, Rott.

HAVRE 22 Oct., *Bontekoe* Jacobina, Amsterdam; *Spijkman* Juliana Louisa, Newc.

DUNGENESS 22 Oct., *Visser* Cath. Hermanna, Amst. n. Havanna.

LIVERPOOL 22 Oct., *Groeneveld* Prinses Amélie, Rio de Janeiro.

HAMHURG 22 Oct., *Meppen* Wubbina Venema, Koningsb.; — 23 *Stuitje* Jochemina en *Joosten* Vr. Hillegina, Vegesack.

CUXHAVEN 23 Oct., *Meijer* Zeevaart, Suriname.

ALTONA 23 Oct., *Keun* Elsina Jeltina, Dantzig.

KOPPENHAGE 20 Oct., *de Jonge* Jantina, Noorwegen.

TONNINGEN 19 Oct., *Pekelder* Berendina, Amsterd.; *Lever* Elsina Engelina, Rott.; *Feddes* Weldaad, Schied.; — 20 *Waterborg* Fokkiena, Groningen.

Zeilklaar.

LONDEN 23 Oct., *de Jonge* Arentina Jacoba, Hamburg.

GOTHENBURG 16 Oct., *v. d. Wiel* Vr. Martha, Engeland.

STOCKHOLM 15 Oct., *Poort* Cath. en *Wierenga* Margar., Noordzee.

In lading.

LONDEN 22 Oct., *de Boer* Zwaantina Hendrika, Amst.

LIVERPOOL 22 Oct., *Oldendorp* Ludolf Theodorus, Gron.; *Smid* Engelina, Triest.

DELFZIJL, 25 Oct. Binnengekomen 24 Oct., *Bolmeijer* Onrust, van Bremen; *Visser* Hoffnung, v. Norden.

Vertrokken 25 Oct., *Dirks* Fenna, n. Emden; *Nanning* Klasina en *Lodewijks* Anna, beide n. Noorwegen.

Den 22 Oct. is te Petten aan het strand gespoeld een naambord, waarop *Jantje Wilkens*. (Het schip Jantje Wilkens, kapit. *E. R. Hotze*, ligt voor deze stad in lading naar Messina).

Volgens brief van kapit. *J. A. Oldenburger*, voerende het schip Astrea, in dato Corunha den 16 Oct., zou hij twee dagen later van daar naar Amsterdam vertrekken.

Een Nederl. fregatschip, met troepen aan boord, is den 25 Aug. geseind op 21° Z. breedte, 30° lengte.

Gepraaid 6 Sept., op 2° Z.Br., 23° W.L., *Poort* Europa, v. Rott. n. Bat. — Den 12 Sept., op 11° N.Br., 23° W.L., *Bakker* Henriette Maria, v. Bat. n. Rott. — Den 14 Sept., op 14° N.Br., 28° W.L., *van Oosteroom* Julie Claire, v. Amst. n. Batavia en op 12° N.Br., 25° W.L., *Schoolwerth* Brederode, v. Rott. n. Akyab. — Den 18 Sept., op 6° 40′ N.Br., 24° 2′ W.L., *Wagner* Neêrlands-Indië, v. Londen n. Melbourne. — Den 30 Sept., op 36° N.Br., 37° W.L., *Hornborstel* Petronella, v. Akyab n. België. — Den 4 Oct., op 35° N.Br., 14° W.L., *Gortmans* Cath. Maria, v. Rott. n. Akyab.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

19 Oct. *Scholtens*, Catharina, v. Stettin n. Rouaan, m. hout.
Mulder, Feika Jantina, v. Rott. n. de Oostzee, m. ballast.
Wolkammer, Ida, v. Koppenh. n. Holbek, m. ballast.
Douwes, Klasina Maria, v. Holbek n. Stettin, m. tarwe.
20 —— *Bekkering*, Berendina Huges, v. Sunderl. n. Lubeck, m. steenk.
Muller, Hendrik Ubbo, v. Hull n. Koningsb., m. boomwol.
Voogd, Jacoba Christ., v. Amst. n. Koningsb., m. stukgoed.
De Wind den 19 Oct. W.; den 20sten W., N.W.; den 21sten W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 25 Oct., *Drent* Adm. Graaf van Heijden, Londen.

VLISSINGEN 25 Oct., *Sikkema* Zeemeeuw, Umea.

PYRAEUS 16 Oct., *Boon* Jantina, Amst.

CAGLIARI 3 Oct., *Scherpbier* Argo, Livorno.

PALERMO .., *Koning* Jonge Adriana, Amst.

DEAL 24 Oct., *v. d. Laan* Jacoba Alida, Hamb. n. Cadix; *Oldenburger* Alida, Newc. n. Genua.

Bij DOVER 23 Oct., *v. d. Meij* Henricus Gerardus, Amst. n. Akyab.

Bij FALMOUTH 23 Oct., *Loos* Bommelerwaard, Akyab n. Amst.

CARDIFF 23 Oct., *van Deest* Jacobus, Jersey.

BELFAST 22 Oct., *Kamminga* Drie Gebroed. Sikkens, Antw.

STOCKTON 23 Oct., *de Jonge* Margaretha, Rott.

NORTH SHIELD 22 Oct., *Mulder* Geertr. Lammechiena, Antw.

HULL 23 Oct., *Bleeker* Zwaantje Cornelia, Koningsb.

MEMEL 20 Oct., *v. d. Zwaag* Vr. Ida, Harl.; — 21 *Sprik* Alida, Londen.

Vertrokken.

St. NAZAIRE 22 Oct., *Gruppelaar* Hillegina, Rott.; *Giezen* Jufvr. Hillegonda en *Pik* Maria Aurelia, Londen.

MALAGA 8 Oct., *v. d. Sloot* Wilhelmina en 9 *v. d. Borden* Visscherij en Handel, Vlaardingen.

DUINKERKEN 23 Oct., *Smit* Alegonda Rensina, Sunderl.

ABERDEEN 22 Oct., *Mulder* Wendelina, Newc.

Zeilklaar.

LONDEN 23 Oct., *Moesker* Margar. Alida, Harburg.

DUBLIN 22 Oct., *Schaap* Pieter Bentum, Londen; *Grilk* Anna Catharina, Southampton.

In lading.

CHARLESTON 4 Oct., *Haken* 4 Gebroeders, Amst.

LIVERPOOL 23 Oct., *Karsies* Hillegina Wilkens, Rott.

Gepraaid 15 Sept., op 12° 38′ N. Br., 24° 58′ W. L., *v. d. Heldt* Maria Adriana, v. Rott. n. Bat. — Den ...., op 3° 54′ N. Br., 19° 54′ W. L., *de Boer* Jan van Galen, v. Akyab n. Rott. — Den 24 Oct., in de Hoofden kruisende, *Klint* Wilhelmina, v. Amst. n. Surin.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 27 October. Naar Amst. of de Zaan tot *f* 6 per last koolzaad; naar Antwerpen *f* 10¼ per last tarwe.

MEMEL, 20 Oct. De vrachten zijn weder gestegen; sedert den 15den zijn 26 schepen bevracht, naar Antwerpen *f* 23,50 p. last hout, *f* 2 met 15 pCt. p. ton zaad, Hull 22 sh. 6 d. p. load balken, 41 sh. p. ton vlas, Grimsby 3 sh. 9 d. p. qr. zaad, Grangemouth 20 sh. p. load balken, Londen 25 sh. 6 d. p. ton talk.

PILLAU, 21 Oct. Eene verbetering der vrachten is naauwelijks merkbaar. Naar Amsterdam *f* 20 voor deelen, *f* 20 voor zaad, de Maas *f* 21 voor zaad, Antwerpen *f* 28 voor vlas, Gent *f* 29 voor vlas, Leith 3 sh. voor tarwe, 22 à 23 sh. voor talk, 35 sh. voor hennep, Londen 3 sh. 3 d. voor tarwe, 22 sh. voor raapkoeken.

DANTZIG, 22 Oct. Bevrachtingen bepalen zich tot die van hout, tegen overanderde prijzen; naar Harlingen *f* 19,75 p. last.

227ste STAATSLOTERIJ.

Prijzen van *f* 100 en daarboven.

Trekking der Vijfde Klasse.

15*de Lijst*. No. 6649, 11380 en 17328 ieder *f* 1000; no. 5233, 14661 en 19290 ieder *f* 200; no. 4326, 5689, 6466, 12178, 14298, 15788, 16252, 16722, 18057, 18065, 18328 en 18744 ieder *f* 100. — 16*de Lijst*. No. 12191 *f* 1000, premie *f* 30,000; no. 3882 *f* 25,000; no. 3043 en 7976 beide *f* 1000; no. 11123 en 17508 beide *f* 200; no. 1535, 2325, 6254, 8653, 9446, 10099, 10242, 11659, 15454, 16661, 17535, 18819 en 19522 ieder *f* 100.

HANDELSBERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 26 *October*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 62¾, $63\frac{1}{16}$, $62\frac{13}{16}$; Dito Dito 3 pCt. 73⅞, $74\frac{1}{16}$, 73⅞; Dito Dito 4 pCt. 91⅞, 92, 91⅞; O. I. Leening 4 pCt. 91¾. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 49⅞, 50. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. $19\frac{1}{16}$, 19⅛; Dito 3 pCt. 37¾; Dito Binnenlandsche à 6/m. 3 pCt. 31¾, Coupons-Bewijzen 4⅛, $4\frac{3}{16}$; Amortisatie Schuld $4\frac{1}{8}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $39\frac{15}{16}$, 40, 40. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 100; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 99¾, 99⅞; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 81⅛; Dito 4½ pCt. 86¼; Dito bij *Hope* 4 pCt. 74⅝; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. $73\frac{13}{16}$, 73⅞; Cert. v. Inschr. in Assignatiën 6 pCt. 56¼. — POLEN, Aand. m. Loting 500 fl. *f* 142.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $62\frac{11}{16}$, 62¾; Dito Nation. 5 pCt. $66\frac{11}{16}$, 66¾, $66\frac{11}{16}$; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. $31\frac{11}{16}$, 31¾; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. $31\frac{11}{16}$, 31¾; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. $73\frac{5}{16}$; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 265; Mexik. 18⅞, $\frac{15}{16}$; Dito Onb. 18⅞, $\frac{15}{16}$; Peru 4½ pCt. 70½; Gren. 17½, ¾, ⅝; Dito Onb. 17½, ¾, ⅝; Dito Uitg. $6\frac{9}{16}$; Ecuad. Onb. $3\frac{5}{16}$; Venez. 4½ pCt. 26¼, $\frac{5}{16}$; Dito Onb. 25⅞, 26.

5 pCts. N. Russen bij *Stieglitz* 79¾, ⅞.

Koers van het geld: Beleen. 3½; Prolong. 4; Disc. 3½ pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen $62\frac{13}{16}$; Spaansche 1¼ pCt. $19\frac{1}{16}$ a ⅛; Binnenl. 3 pCt. 31¾; Metall. 5 pCt. $62\frac{11}{16}$.

Bij vrij levendige affaire in Integralen, waren heden Holl. fondsen meer aangeboden. — In vreemde effecten was de markt over het algemeen vast zonder levendigen handel.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 26 *October*.

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 4,30
Oude 70 ℔ *f*	Winter 52 ℔ *f* 6,85	- - 42 - - 4,50
- Oml. 68 - - 15,00	- 54 - - 7,35	- - 44 - - 4,70
- - 70 - - 15,75	- 56 - - 7,80	BOONEN.
- - 72 - - 16,50	Zomer 54 - - 7,10	Paardeb. *f* 8,25,50,75,90
N.Old.1855 66 - - 13,30	- 56 - - 7,50	Gr. Erwt. *f* 10 a *f* 12
- - 68 - - 14,00	Knobbe 60 - - 7,90	Graauwe dito *f* 10 a *f* 11½
- - 70 - - 14,60	- 62 - - 8,30	ZADEN, ENZ.
- - - -	HAVER.	Old. Koolzaad *f* 13 à *f* 16½,½
ROGGE.	Dikke 36 ℔ *f* 3,90	Oml. dito *f* 14 a *f* 17¼,½,¾
Inl. 64 ℔ *f* 10,65	- 38 - - 4,20	N. Aveelz. *f*
- 66 - - 11,15	- 40 - - 4,40	Zomerzaad *f* 12 à *f* 15
- 68 - - 11,65	- 42 - - 4,60	G. Mosterdz. *f* 9 tot *f* 15
- 70 - - 12,15	- 44 - - 4,80	Lijnzaad *f*
BOEKWEIT.	- 46 - - 5,00	Dederzaad *f* 12 à *f* 14
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 8,35	- 48 - - 5,20	Gr. Gort *f* 11,75 tot *f* 12,75
- - 66 - - 8,75	- 50 - - 5,40	Parel 100 N. ℔ *f*
- - 68 - - 9,15	W. Voer 36 - - 4,05	Raapolie per vat *f* 56½
Zw. - 64 - - 8,05	- - 38 - - 4,25	
- - 66 - - 8,45	- - 40 - - 4,45	
Veen 64 - - 7,95	Zw. - 36 - - 3,90	
- 66 - - 8,35	- - 38 - - 4,10	

Tarwe met weinig handel in een doen. — Rogge als voren slepend afgaande. — Boekweit minder gevraagd en 10 c. lager afgegeven. — Gerst weinig aan en iets hooger verkocht. — Dikke Haver iets lager, Voer en Zwarte in een doen. — Boonen ruim prijshoudend. — Koolzaad in de beste soorten wel zoo aangenaam. — Zomerzaad in een doen. — Dederzaad vond weinig kooplust. — Mosterdzaad stil. — Gort prijshoudend.

SAPPEMEER, HOOGEZAND, cum anex, 27 *Oct*. Aardappelenmarkt. Venlozen per mud *f* 1,50 à *f* 1,65; Ruige witten dito *f* 1,75 à *f* 2,25, naar kwaliteit. Over 't geheel is de stemming zeer flaauw en was de omzet in de vorige jaren op dit tijdstip steeds zoo levendig, thans is ze letterlijk onbeduidend, 't welk vooral moet worden toegeschreven aan min deugdzame kwaliteit, die de verzending belemmert. Daar bijna de volle voorraad nog aanwezig is, verwacht men lagere prijzen.

ROTTERDAM, 25 *Oct*. Tarwe: 160 ℔ jar. bovenl. Ris. *f* 535; 154 ℔ n. Meursche bij partij *f* 525. — Rogge: 147, 148 ℔ ligt gedr. Deens. *f* 370, *f* 375.

LEEUWARDEN, 26 *Oct*. De aanvoeren van Granen waren heden zeer gering; de handel was over het geheel meer geanimeerd. Tarwe vond meer vraag en gereedelijk werd daarvoor 50 à 60 cts. meer bedongen, puike *f* 15,50,75; knappe *f* 14,90, *f* 15,25 en ligtere soorten *f* 14, *f* 14,50. Roode weinig aan, knappe *f* 15,35,40. — Rogge over het geheel hooger gehouden, doch ongeveer als voren verkocht, n. *f* 11,80,90, *f* 12,10. — Boekweit met goeden kooplust, 15 à 25 cts. hooger verkocht, Vries. Zand *f* 9,20,80; Veen *f* 8,80,85. — Winter-Gerst, tegen 30 cts. hooger, vrij goed te plaatsen, *f* 7,25,50 en voor fourage *f* 6,25,75 naar kwaliteit. — Haver ongeveer 20 cts. hooger met vrij goeden kooplust, fijne *f* 4,90, *f* 5,15; ordinaire *f* 4,65,85; Voer *f* 4,35,50. — Koolzaad met weinig handel, puik *f* 17,50, *f* 18 en 2de soort *f* 16,50 *f* 17.

AMSTERDAM, 26 *Oct*. Tarwe prijshoudend; 129 ℔ witb. Pools. *f* 562; 126 ℔ Norder *f* 505; 128 ℔ jar. Noord-Holl. *f* 525 aan de Zaan; 128 ℔ b. Pools. *f* 543; 129 ℔ roodb. dito *f* 542. — Rogge zonder verandering; 123 ℔ Pruis. *f* 374; 123 ℔ Pommer *f* 368; 120 ℔ Hanov. *f* 350; 120 ℔ Holst. *f* 342; 120 ℔ Deens. *f* 340. — Gerst goed prijshoudend, 100, 102 ℔ jar. winter *f* 230, *f* 236; 112, 113 ℔ Deens. *f* 255, *f* 258; 115 ℔ p. dito *f* 268. — Hoewel van Boekweit geene prijzen genoteerd zijn, was de stemming van het artikel zeer vast. — Witte Erwten werden iets hooger gehouden.

Koolzaad 1 p. vl. hooger; op 9 vat in Oct. 108 p. vl.; Nov. 107 p. vl.; April 104 p. vl. — Lijnzaad prijsh.; 108 ℔ Koningsb. *f* 435; 109 ℔ Riga *f* 440. — Raapolie dadelijk en op levering niet williger; op 6/w. *f* 58,25; vlieg. *f* 56,75; Nov. *f* 56,50 a 25; Dec. *f* 57 a *f* 56,75; Mei *f* 56,50 a 25. — Lijnolie op 6/w. *f* 45,75; vlieg. *f* 44,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 54,50; vlieg. *f* 53.

LONDEN, 24 *Oct*. De graanmarkt was heden schraal bezocht; niettemin vond een gedeelte der inl. Tarwe die van eergisteren was overgeschoten, koopers tot de prijzen van dien dag; vreemde bedong dezelfde koersen, doch de handel was beperkt. Over[illegible]e graansoorten zonder wezenlijke verandering.

Van den 26*sten*. Graanmarkt onveranderd, neiging [illegible] dalen.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 26 *Oct*. De prijs der boter was heden: 1ste soort *f* 42 à *f* 43; 2de soort *f* 40.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 26 *Oct*. Schapen en lammeren niet veel ter markt; schapen hebben eene aanmerkelijke daling ondergaan, de besten van *f* 10 tot *f* 13; lammeren van *f* 3 tot *f* 4; het aantal aangevoerde varkens was niet groot en de handel daarin traag.

MARUM, 25 *Oct*. De aangekondigde veeverkooping werd heden in het West van Marum bij *B. Bouwsema* gehouden. Zij mogt in velerlei opzigt met volle regt eene markt genoemd worden, en heeft aller verwachting overtroffen. Er waren pl. m. 150 koeijen, die voor een aanzienlijk deel tot goede prijzen zijn verkocht. Van schapen, die ten getale van 200 à 250 waren aangebragt, is er weinig onverkocht gebleven. De goede soorten waren willig, de mindere goedkoop. Varkens waren er niet veel aangevoerd; zij gingen tot goede prijzen vlug van de hand. Over 't geheel was er veel levendigheid en drukte.

ADVERTENTIEN.

⁂ Na de tweede opgave in deze Courant en dus sedert Vrijdag den 19den tot en met Donderdag den 25sten October l.l., is bij de **COMMISSIE** voor **CHOLERA-ZIEKEN** alhier, het navolgende ontvangen:

Bij Ds. GERHARDS: voor de Cholera-Commissie van M. *f* 7,50; van N. J. N., voor de Cholera-Zieken een pak ondergoed, bevattende 3 Broeken, 3 Hemden, 3 Wollen Borstrokken, benevens 2 Kapjes; van v. D. R. eene Deken en een Hemd, als eene kleine gave voor een Cholera-Lijder; van het Pieus Gesticht Bikkur Golim, voor de Cholera-Zieken *f* 5; van L., voor de Cholera-Lijders 50 El ongebleekt Katoen; van N. N., voor Cholera-Zieken een muntbiljet, no. 32 E., groot *f* 10; in de Kerk-Collecte bij de Doopsgezinden, voor de Cholera-Zieken een Coupon 3 pCt. W. S., no. 224, *f* 2,97 en een Coupon 4 pCt. W. S., no. 978, *f* 1,98, te zamen *f* 4,95; van N. N., voor Cholera-Zieken 10 Ned. ℔ Parelgort en 10 Ned. ℔ Rijst; voor Cholera-Lijders 1 Coup. 4 pCt. Nederl. Schuld, no. 30641, *f* 19,80 en 1 Coupon 3 pCt. Nederl. Schuld, no. 1285, *f* 7,42½, te zamen *f* 27,22½; van N. N., voor de Cholera-Zieken *f* 5; van J. twee Muntbiljetten van *f* 10, no. 225 O. E. en 868 C. X., te zamen *f* 20, benevens een pak Kleedingstukken, bevattende 1 Overjas, een Jas, een Rok, een Vest en eene Pet.

Bij den Heer VAN ITTERSUM: van Z. R. een Muntb., no. 984, *f* 10, een Coupon 2½ pCt. W. S., no. 50, *f* 6,18½, te zamen *f* 16,18½; van J. R., voor de Cholera-Zieken *f* 5.

Bij Mr. I. L. SCHAAP: van J. en J. O. *f* 6; van G. A. W. een pak, waarin 2 nieuwe lappen Wollenruit, 1 dito lap Bont Katoen, voorts: 2 Mans Onderbroeken, 1 Borstrok, 1 Hemd, 5 Kinderbroekjes, 3 paar kousjes, 21 Nachtmutsjes, 1 Baaijen Rokje, 1 Zwart Broekje, 1 Wiegesprei, 8 Bonte Kussensloopen, 2 paar Kinderschoentjes en 1 Wiegekleed; van J. J. L. een stuk best Watertwist, 32 El en *f* 2,50; van J. H. N. een stuk dito dito en *f* 2; van B. P., 30 El Chelas; van M. J. v. W. *f* 2,50; van P. C. N. *f* 2,50; van Geb. S. *f* 3, van J. N. P., 25 El Katoen en 15 Doeken; van N. R. *f* 1; van J. v. M. van W. *f* 2,50; van de Isr. Pieuse Begraaf-Vereeniging (*Kabrinim*,) *f* 10; van eenige Israëlieten, de opbrengst eener onderlinge Collecte *f* 18,50; van O. *f* 5; van H. J. K., 4 Wollen Dasjes en 2 Wollen Hoedjes; van J. A. K., Isr., O. I. Ambtenaar, hier met verlof, een Coupon Rusland, no. 20211, *f* 50; van A. J. D., 10 Wollen Mutsen, 2 dito Hoedjes, 9 dito Dasjes, 5 paar Handschoenen, en van de Kinderen uit hunnen spaarpot *f* 1; van de Isr. Pieuse Vrouwen-Vereeniging *f* 10; van N. N., 1 Coupon, W. S., no. 408, *f* 3,96, en 1 dito, no. 14623, *f* 1,23½, te zamen *f* 5,19½; van eenige Kinderen der Isr. School van H. J. VAN RONKEL, uit hunne spaarpotten *f* 3,75; van S. J. C. *f* 2,50; van A. J. L. *f* 1.

Bij Ds. REITSMA: Van N. N. een pak Dekens.

Bij den Heer H. EDELINCK: van v. A. *f* 5; van S. *f* 5; van den Heer S. *f* 5; Zondag middag in het Pelster-Gasthuis gecollecteerd een pakje met het bijschrift voor de Cholera-Zieken van eene Dienstmeid, waarin *f* 1; Zondag voormiddag in de Martinikerk gecollecteerd van Z. J., voor de Cholera-Zieken een pakje *f* 5; van N. N. een pakje waarin *f* 1.

Bij Mevrouw UNIA VAN NAERSEN—FORSTEN: van N. N. een Muntb. no. 127, *f* 10.

Bij Prof. MUURLING: van A. *f* 3; van N. N. *f* 5; van N. N. 2 Vrouwenhoeden en 4 Halsdoeken; van P. 12½ Ned. ℔ Rijst; van N. N., voor de Cholera-Zieken *f* 4; van de Wed. P. A. 55 Rouwchelas, 9 Dasjen en 2 Kinderslaapmutsjes.

Bij Mevrouw DE SAVORNIN LOHMAN: van N. N., voor de Cholera-Zieken *f* 5.

Bij Dr. DE VRIES REILINGH: een pak katoen; een pak Kinderkleeren; van S. een pak in een doek met 2 Lakens, Borstrok, 1 Jak en *f* 2; van D., voor Cholera-Zieken *f* 5; van M. M., van 't Kaartspel *f* 3,25; van S., voor de Cholera-Lijders 1 Muntb., no. 344, *f* 10; een pakje, waarin 1 bont Overhemd, 1 Vest, 3 Kinderkielen, 1 Broekje, 2 paar Kousen.

Bij Mevrouw Douairière VAN SWINDEREN: van W. D. S., voor de Cholera-Lijders een Bankb., no. 345, *f* 25; van R. D. S. een Muntb., no. 590, *f* 10.

Bij Freule D'AULNIS: van N. N., voor de Cholera-Zieken *f* 5.
Bij Prof. DE LA FAILLE: van Q. N., een Coupon 4 pCt. W. S., no. 17935, *f* 19,80.
Bij Mej. C. C. SCHILTHUIS—VAN DELDEN: van Mejufvr. N. N. een Muntb., no. 447, *f* 10, benevens twee Wollen Hemden, 2 Vesten; 1 Jaaje, 1 Broek, 1 Omslagdoek, 3 Onderbroeken, 1 Borstrok, 1 Mantel, 2 Gezondheden, 6 paar Katoenen Kouzen en 2 paar Schoenen; van den Heer P. DIJKSTERHUIS bij Z.E. ingekomen: van 2 jonge Heeren uit hunne Spaarpotten *f* 3; van R. *f* 2,50; van eene Werkvrouw *f* 0,50; van een Dienstmeisje J. K. *f* 1; van N. N. *f* 5; van J. A. J. *f* 2,50; van eene Diaken-Collecte *f* 1; van N. N., door een Ouderling *f* 1; in de Kerkbus *f* 1; van D. *f* 1; van een Dienstmeisje 2 Hemden; van Mejufvr. N. N. 80 ℔ Rijst; van N. N. *f* 10; van A. W. S. een Coupon W. S., no. 7845, *f* 3,96½; van Mejufvr. N. N. een Muntb. no. 403, *f* 10, en 1 wollen Broek, 3 Hemden, 1 Japon, 3 paar Pantoffels, 5 Doeken.

Ook bovengenoemde GIFTEN waren der Commissie zeer welkom en zij betuigt daarvoor haren opregten dank. Zij verheugt zich met hare Stadgenooten, dat de Cholera in de laatste dagen aanmerkelijk is afgenomen, en hoopt dat zij zal blijven afnemen. Niet gering is intusschen het getal dergenen, die ten gevolge dezer ziekte zwak en sukkelende zijn en versterkend voedsel en zorgvuldige verpleging nog dringend behoeven. Daarom zal zij, zoolang de Geneesheeren het noodig oordeelen en hare Stadgenooten haar er toe in staat stellen, voortgaan met aan die herstellende, maar nog zwakke, en nieuw aangetaste CHOLERA-PATIËNTEN en hunne huisgenooten datgene te verschaffen, waaraan zij het meest behoefte hebben, en terwijl zij zich vleit, dat zij daarmede spoedig moge kunnen eindigen, beveelt zij het treurig lot van zoo vele bezochte en door de heerschende ziekte verlegen gewordene Huisgezinnen in de reeds zoo ruim betoonde hulpvaardigheid harer Medeburgeren bij vernieuwing aan, hen verzoekende, datgene, wat zij ten hunnen behoeve nog wel zouden willen afzonderen, in te zenden bij een' der ondergeteekenden.

GRONINGEN, 27 October 1855.

De Commissie voor Cholera-zieken alhier:

W. GERHARDS, *President.*	A. M. L. D'AULNIS DE BOUROUILL.
A. T. REITSMA, *Vice-Pres.*	H. M. DE SAVORNIN LOHMAN, geb. FEITH.
J. W. C. VAN ITTERSUM, *Thesaurier.*	M. C. J. MUURLING, geb. VAN DER LOEFF.
U. G. SCHILTHUIS, J.z., *Secret.*	M. C. UNIA VAN NAERSSEN, geb. FORSTEN.
I. L. SCHAAP, *Vice-Secret.*	C. C. SCHILTHUIS, geb. VAN DELDEN.
H. EDELINCK.	C. Douairière VAN SWINDEREN, geb. THOE SCHWARTSENBERG EN HOHENLANSBERG.
J. BAART DE LA FAILLE, SEN.	
W. MUURLING.	
D. DE VRIES REILINGH.	
R. J. TELLEGEN.	

De COMMISSARISSEN voor de **SPIJSUITDEELING** aan ***behoeftigen*** te *Groningen* brengen ter kennis van de daarbij Belanghebbenden, dat de **REKENING en VERANTWOORDING** over den afgeloopen Winter **ter inzage** ligt van en met DINGSDAG den 30sten October tot en met DINGSDAG den 6den November 1855, in het LOKAAL van de Spijsuitdeeling, in de Zwanenstraat.

GRONINGEN, 24 October 1855.

Namens de Commissarissen voornoemd:
M. BACKER,
Secretaris.

Waarde Mede-ingezetenen!

De ondergeteekende heeft door een ongelukkig toeval zijn **SCHIP verloren,** en zal, wanneer hij niet door de liefdadige hand wordt geholpen, tot last der Diakonie vervallen. Hij wil echter liever door eigen ijver in zijne behoeften voorzien. Het Edel Achtbaar BESTUUR dezer Gemeente wil hem daartoe behulpzaam zijn. Het heeft hem vergunning verleend tot het doen eener **COLLECTE** in het voornaamste gedeelte dezer Stad, op MAANDAG, DINGSDAG en WOENSDAG eerstkomende. Hij zal zich daartoe met eene LIJST bij UEd. aanmelden, en verzoekt U ten vriendelijkste, door Uwe bekende mededeelzaamheid, hem in staat te stellen om een ander **SCHIP** te verkrijgen.

HARM TOUWSLAGER.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

G. BOUMAN, *Vleeschhouwer*,
met
GRIETJE NIENHUIS.

GRONINGEN, 25 October 1855.

*** Getrouwd:

W. D. SWIETER
met
S. J. DE LANGEN.

OLDEHOVE, 25 October 1855.

*** Bevallen van eene *DOCHTER* M. BEELER—NOORDA.

ZUIDHORN, 23 October 1855.

*** Heden beviel mijne Echtgenoot, M. FOKKENS, voorspoedig van een' welgeschapen ZOON.

D. BONNES, *Zadelmaker*.

GRONINGEN, 26 October 1855.

Deze dient tot *algemeene kennisgeving*.

*** Heden overleed, aan eene kortstondige ziekte, in den ouderdom van 72 jaren, onze geliefde Vader en Behuwdvader, de Heer GERRIT VAN CALCAR, JUNIOR.

GRONINGEN, 23 October 1855.

A. VAN CALCAR.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed ons geliefd eenigst Zoontje, DOUWE VAN DER WERP, bijna 14 maanden oud.

GRONINGEN, 25 October 1855.

J. H. M. JANSSEN.
G. JANSSEN, geb. VAN DER WERP.

*** Op den 25sten dezer overleed, te *Haarlem*, onze geliefde oudste Zoon, GERHARDUS JOSEFUS MEUGE, in den ouderdom van 39 jaren; diep treurende, geven wij hiervan kennis aan Familie en Bekenden.

GRONINGEN, 27 October 1855.

G. A. MEUGE.
A. C. MEUGE,
geb. RIKKERS.

*** **J. OOMKENS, J.Zoon,** te *Groningen*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

Majoor *W. L. DE STURLER*, **BIJDRAGE** *tot de kennis en rigtige Beoordeeling van den* ZEDELIJKEN, MAATSCHAPPELIJKEN en STAATKUNDIGEN TOESTAND van het **PALEMBANGSCHE GEBIED.** Gr. 8vo, *f* 1,80.

Dit belangrijk Werk is zijnen oorsprong verschuldigd aan *Voorlezingen* in de Afdeeling »*Koophandel*" van het Amsterdamsch Genootschap FELIX MERITIS gehouden; hetzelve is later vermeerderd en met belangrijke statistieke opgaven verrijkt.

UBBO H. MEIJER, HET BEGINSEL DER **GENEESKUNST,** *in wezen en toepassing.* Gr. 8vo, *f* 1,60.

Van des Schrijvers »*de Grondslagen der Geneeskunst critisch beschouwd*," zijn nog eenige weinige Exemplaren verkrijgbaar.

H. HEMKES, *K.z.*, **HANDLEIDING** VOOR KWEEKELINGEN, AANKOMENDE EN JEUGDIGE ONDERWIJZERS. *3de, op nieuw nageziene en aanmerkelijk verbeterde druk*, gr. 8vo, *f* 1,80.

T. KNUIVERS, **ALGEMEENE GESCHIEDENIS,** 14de en 15de Aflevering, ieder *f* 0,48.

H. A. UFKES, **LEESBOEKJE** voor EERSTBEGINNENDEN, No. 1—8, te zamen *f* 0,54.

Dit Leesboekje is reeds aanvankelijk op vele Scholen ingevoerd en schijnt de goedkeuring van deskundigen weg te dragen; achter het *achtste Stukje* is door den Schrijver een *kort berigt aan zijne Mede-Onderwijzers* geplaatst. Men leze de gunstige beoordeeling in de *Provinciale Groninger Courant*, d.d. 27sten October 1855.

DE HUISDIEREN. *Een Leer- en Leesboekje voor de Scholen.* *f* 0,20.

Een onderhoudend en bevattelijk Kinderboekje, met twaalf lieve Plaatjes; voor prijsjes is het niet ongeschikt.

Verkooping
van Kaarten, Platen, Muzijk,
LIEFHEBBERIJEN, BOEKENKASTEN, ENZ., ten Huize van **R. J. SCHIERBEEK,** in de GULDENSTRAAT, op

Morgen, Maandag

den 29sten October 1855, des namiddags te 3 en des avonds te 6 uur; —

en voorts, op **MAANDAG den 19den November 1855 en verv.,** eener **groote COLLECTIE**

BOEKEN,

waarbij zeer BELANGRIJKE en UITMUNTENDE Werken over GENEESKUNDE, PHARMACIE, GODGELEERDHEID, GESCHIEDENIS, FRAAIJE LETTEREN, ENZ.; alsmede eener verzameling INSTRUMENTEN, SCHILDERIJEN, PLATEN, ENZ.; volgens CATALOGUS, eerlang à 10 Cts. te bekomen.

*** Door **C. ZWAARDEMAKER,** te *Haarlem*, is uitgegeven en wordt met veel succes gedebiteerd:

De Tubingsche School.

Open brief van Ds. ***KARL HASE*** aan Dr. ***F. C. VON BAUR.*** Uit het Hoogd. vertaald door ***C. SEPP,*** Predik. bij de Doopsgezinde Gemeente te *Leiden*. Prijs *f* 1—00.

*** **H. TEN BRINK,** te *Meppel*, heeft algemeen verzonden den **derden druk** van het **NIEUWE**

GEESTELIJKE BLOEMHOF,

of **Morgen-, Avond-, Feest-** en **Gelegenheids-overdenkingen,** benevens **Gebeden** voor de **Huiselijke Godsdienst,** *ten dienste van eenvoudige Christenen.* Naar de 5de Hoogd. Uitg. van STÖCKHARDT'S **Hemelpoort**; gewijzigd en vermeerderd door ***H. TEN BRINK, H.z.,*** Pred. te *Peperga* en *Blesdijke*, 228 12mo. bladz., 80 Cts., bij 12tal *f* 8,40. Id. op best Pap. *f* 1.

KORT BEGRIP

van hetgeen de **Christen** tot **Zaligheid te weten noodig heeft.** Ten gebruike bij de Catechisatiën, door Dr. ***J. MEIJER.*** Vierde druk, *f* 0,20.

LEIDDRAAD

bij het **Godsdienstig Onderwijs,** ten gebruike bij de Catechisatie, door Dr. ***J. MEIJER.*** Derde druk, *f* 0,20.

H.H. Predikanten en Kerkeraadsleden worden, in het belang van het Godsdienstig Onderwijs en ter bevordering der Huiselijke Godsdienst in de Gemeente, op bovenstaande Werkjes opmerkzaam gemaakt.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS,** Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 29sten October 1855, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime, hecht-sterke HEEREN BEHUIZING, get. I 264, met fraaijen TUIN er achter, MANDEELIGEN GANG ter zijde en WOONKELDER er onder, staande en gelegen aan Der-A te *Groningen*, hebbende achteruitgang naar de Laan, door wijlen Mejufvrouw de Wedw. H. BOLTE bewoond geweest.

II. Eene BEHUIZING, get. K, no. 206, met WOONKELDER er onder, staande op eigen grond, Oostzijde in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat te *Groningen*, wordende door MERTENS in huur bewoond.

III. Eene BEHUIZING, get. F no. 241, met afzonderlijke WOONKAMER, get. F no. 240, benevens OPEN GROND er achter, staande en gelegen op eigen grond, Oostzijde in de Folkingestraat te *Groningen*, wordende door H. S. VAN MAAGDENBURG en anderen in huur bewoond.

IV. Eene WOONKAMER, get. R no. 420, staande Westzijde in de Drift tusschen de Prinsenstraat en het Zuiderdiep te *Groningen*, door N. GALJÈT bewoond.

V. Eene WOONKAMER, get. R no. 419, staande mede aldaar, door C. WERDEKKER bewoond.

De 4 laatste perceelen toebehoorende aan H. W. NANKMAN en deszelfs Kinderen.

Alles om te aanvaarden op den 1sten November 1855.

Te bezien, perceel I op Woensdag en Donderdag den 24sten en 25sten October 1855, van 10—1 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten KANTORE van den Notaris te bekomen, de overige perceelen op den dag van Verkoop, van 10—12 en van 2—4 uur.

Maandag den 29sten October,

des voormiddags te 10 uur, Verkooping van **MEUBELAIRE GOEDEREN,** voor de Behuizing, aan Der-A, bewoond geweest door Mejufvrouw de Weduwe BOLTE.

J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Notaris.

Woensdag den 31sten October

1855, des morgens te 10 uur, de geannonceerde **Verkooping** in het VERKOOPHUIS in de Oosterstraat, van **GEBREIDE GOEDEREN,** ENZ.; voorts MAHONIEHOUTEN MEUBELEN, PORSELEIN, KOPER, TIN, KOLOM- en KOOKKAGCHELS en meer andere GOEDEREN. Te bezien Dingsdag den 30sten dezer, des morgens van 10—12 en des namiddags van 2—4 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Attentie.

Op VRIJDAG den 2den November 1855, des avonds te 6 uur, zal, ten Huize van den Kastelein J. H. DIJKSTERHUIS, te *Winschoten*, in openlijke Veiling ter verkoop worden aangeboden:

Eene **HEEREN BEHUIZING,** voorzien zoo van BOVEN- als BENEDENKAMERS en verdere VERTREKKEN, staande en gelegen op eene zeer florisante plaats in de Torenstraat te *Winschoten*, tevens voor velerhande Affaires zeer geschikt, in eigendom behoorende aan- en bewoond wordende door den Heer A. E. GROENEVELD.

Aan gadingmakenden wordt des daags vóór en op den Verkoopdag toegang ter bezigtiging verleend.

F. R. FOLKERS.

Te Huur:

Met den 1sten Mei 1856, wordt **TE HUUR** aangeboden, in het aangenaam, landelijk en schoon gelegen dorp *Dalen*, prov. *Drenthe:* een dubbel **HUIS,** gelegen langs de Straat en aan de groote route van *Groningen* naar *Koevorden*, voorzien van vier BENEDENKAMERS, eene BOVENKAMER, KEUKEN, KELDER en WASCHKAMER, groote SCHUUR, geschikt voor VEE en STALLING voor 4 Paarden, met eene MANGELKAMER, benevens een' grooten **TUIN** met fijne VRUCHTBOOMEN. Te bevragen bij D. H. VAN DER SCHEER, Boekhandelaar te *Koevorden*.

UIT DE HAND TE KOOP:

eene **HALVE TREKSCHUIT,** varende van ***Ulrum*** op ***Groningen*** vice versa. Nadere inlichtingen te bekomen ten KANTORE van den Notaris

J. H. GEERTSEMA, C.z.

IN HET MAGAZIJN VAN

UCHTMANN & ZONEN

zijn ontvangen: de **nieuwste Modellen** van **MANTELS, HOEDEN** en **MUTSEN,** benevens een groot assortement **NOUVEAUTÉS,** welke van af WOENSDAG den 31sten October zullen zijn uitgestald.

Ondergeteekende maakt aan hare geëerde Begunstigers bekend, dat zij ontvangen heeft de **nieuwste Modellen** van **DAMES HOEDEN, MUTSEN** en alles wat tot dat Vak behoort; waarmede zij zich vriendelijk aanbeveelt.

A. P. DE GEUS,
Oude Ebbingestraat.

C. F. Bosman & H. J. Inden

hebben de eer het geëerde Publiek te berigten, dat bij hen te bekomen zijn: **GOM OVERSCHOENEN,** à *f* 3 HEEREN, *f* 2,50 voor DAMES; ook worden die bij hen gekocht zijn **hersteld.**

HANDSCHOENEN-MAGAZIJN.

JOH. BISCHOFER, uit *Tyrol*, heeft op nieuw ontvangen: verscheidene soorten **WINTER-HANDSCHOENEN,** ENZ., en blijft nog voor **korten tijd** uitgepakt vooraan in de ***Heerestraat,*** naast *het Wapen van Amsterdam.*

SCHAKELS VUURMAKERS om Kagchel en Haard aan te maken, zijn geriefelijk, bezuinigend en zindelijk, veroorzaken geene rooklucht in de vertrekken en doen het vuur gaauwer branden.

De SPEELKAARTEN met het Etiquet van het **VERKOOPHUIS** kosten: 17½ Cent Piket, 20 Omber, 25 Whist; ze zijn de fijnste en best schuivende Kaarten die [illegible]

TAROK-KAARTEN, Boekjes en Reglementen van Tarok en Boston.

J. LOBETHAL'S **ESSENCE** voor Borstlijden en Borsttering, welke daardoor gemakkelijk worden genezen, 4 Gulden het Fleschje met gebruiksaanwijzing.

Dr. PINTER'S **OORPILLEN** tegen de doofheid, kleine in watjes gewikkelde Pillen, *f* 2.50 het Doosje van 60 Stuks.

WHITE'S **OOGWATER**, dat oogontstekingen zeker en spoedig geneest en ook voor gezonde, maar zwakke oogen zeer wordt aanbevolen, 90 Cents het Fleschje.

KUMMERFELD'S **WASCHWATER** tegen Sprouw, Daauwwurm, Sproeten, Puisten, Huiduitslag en meer andere Huidziekten, en dat tevens als schoonheidsmiddel gunstig bekend is, *f* 4,50 de Flesch.

Engelsche **PEPERMUNT-OLIE,** een zuiveringsmiddel bij bedorvene lucht; een paar druppels, die men in een vertrek laat verdampen, verdrijven alle schadelijke dampen. In verhouding van een druppel tot een eetlepel met water vermengd, geeft het een zuiver, verwarmend en altijd frisch Pepermuntwater, 40 Cents het Fleschje.

HOFF'S COLLIERS tegen de Stuipen; de genezing is oogenblikkelijk; zoo hebben zij nog onlangs het Zoontje van den Hr. THS. SCHOLTEN, te *Rees*, dat aanhoudend aan Stuipen leed, oogenblikkelijk geholpen en geheel daarvan bevrijd; als voorbehoedmiddel doet men het aan kleine kinderen om en is het zeer aan te bevelen.

Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Appingedam*, S. RITZEMA; *Assen*, H. P. A. v. GORCUM; *Delfzijl*, A. W. C. KEIJZER; *Groningen*, C. RIKKERS en M. GAASBEEK; *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Nieuwolda*, R. P. v. CALCAR; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Steenwijk*, K. TIMMERMANS; *Veendam*, S. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

ATLASSEN EN LANDKAARTEN.

J. OOMKENS, J.ZOON, heeft uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

I. *J. van WIJK, Roelandszn.*, VERZAMELING VAN KAARTEN, bevattende, behalve de **Wereldkaart,** de **vijf Werelddeelen,** het **Koningrijk der Nederlanden,** de **Overzeesche Bezittingen, Palestina** en eene **Platte Wereldkaart,** waarop de **Ned. Ontdekkingen** en de **weg der voornaamste Zeereizen** zijn aangewezen. Ingenaaid *f* 6—00, gebonden *f* 7—00.

Al deze Kaarten zijn afzonderlijk te bekomen, de Wereldkaart à *f* 0—80 en de tien overige Kaarten à *f* 0—60.

II. ———— **ATLAS VAN EUROPA** in 16 Kaarten. Ingenaaid *f* 2—90, en gebonden *f* 3—50.

III. *J. JAEGER*, ATLAS VAN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN in 13 Kaarten. Naar de laatste kadastrale opmetingen. Ingenaaid *f* 2—60, gebonden *f* 3—25.

Ten behoeve van Reizigers zijn al deze Kaarten op linnen gedrukt en in koker à *f* 0—60 *verkrijgbaar gesteld. De naauwkeurigheid derzelve maakt ze hiervoor zeer bruikbaar.*

IV. *J. van WIJK, Roelandszn.*, en ***J. JAEGER*, ATLAS DER GEHEELE AARDE,** ten dienste van Nederlanders, naar de laatste ontdekkingen en vorderingen in de Aardrijkskunde bewerkt. Bevattende in 34 Kaarten de **Wereldkaart,** de **Werelddeelen,** de **Landen van Europa,** de **Provinciën van het Koningrijk der Nederlanden** en de **Overzeesche Bezittingen.** Ingenaaid *f* 6—50, gebonden *f* 7—80.

V. ———— **VOLKS-ATLAS,** bevattende in 10 Kaarten de **Wereldkaart,** de **Werelddeelen, Nederland,** de **Overzeesche Bezittingen** en de **Kaart der Provincie** welke door den Kooper verlangd wordt. *f* 2—25.

De Kaarten in de Atlassen sub II — V opgenomen, zijn afzonderlijk *à* 30 *Cents te bekomen.*

VI. *J. JAEGER*, ZAK-ATLAS DER GEHEELE AARDE, in 20 Kaarten. *f* 0—75.

VII. ———— **ZAK-ATLAS DER NEDERLANDEN,** in 13 Kaarten. *f* 0—60.

VIII. ———— **GOEDKOOPE SCHOOL-ATLAS** van het **Koningrijk** der **NEDERLANDEN,** in 13 Kaarten. *f* 1—00.

De Kaarten afzonderlijk 15 Cents.

IX. Ds. ***C. E. van KOETSVELD*, VIERTAL KAARTEN** voor het **Onderwijs** in de **Bijbelsche** en **Kerkelijke Geschiedenis** en de **uitbreiding** van het **Christendom.** *f* 2—50.

X. *A. J. HILLEBRANDS*, ATLAS DER VEREENIGDE STATEN van **NOORD AMERIKA,** in 10 Kaarten. *f* 1—50.

Deze Atlassen en Landkaarten zijn door de **Jury** der **Wereldtentoonstelling** te ***NEW-YORK*** eene **eervolle vermelding (Honorable Mention)** waardig gekeurd.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.